48 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2755 — ՈՒՐԲԱԹ — 1331 ՍԷՖԷՐ 30 — 1913 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 25 — 7 ՓԵՏՐՎԱՐ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՏՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՊԱՂՊԸ ԱԼԻ ՀԱՍՏԱՆԻՍԻ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՏ ՊԵՏՔ ՏՐՈՒԻՐ

Մանկական Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
اداره خانهسی باب عالی جادهسنده نومره ٤٠

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՌՄՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղրշ.	45	25 Ղրշ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկ աւելի դուելիք ծանուցմանց համար
ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ — ✻ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ✻ — 10 ՓԱՐԱ

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Մինչ Եւրոպայի հարաւային արեւելեան մասը նմանը քիչ անգամ տեսնուած պատերազմի մը կրակներուն մէջ է, և ցեղային ատելութեան ամենաբուռն թափը կը բորբոքի պալքանեան և Թուրք ոսոխներուն միջեւ, պատմութեան մէջ դարձեալ նմանը գրեթէ չտեսնուած հանդարտութեամբ և պաղարիւնով լոկ հանդիսատես կ'ըլլան եւրոպական տերութիւնները։ Հարիւր տարիէ ի վեր, աւելի կամ նուազ սաստկութեամբ, չորս-հինգ արեւելեան պատերազմներ մղուած էին, դարձեալ նոյն երկու տարբերուն՝ Թուրքին և Սլաւին միջեւ, բայց եւրոպական սա՛ կամ նա՛ խմբակցութիւնը միջամտած, խօսքով կամ զէնքով միջամուխ եղածը է, և դէպքերը իրենց վճռական արդիւնքին չյանգած՝ վերջ կը տուէր մահացու պայքարին։

Այս անգամ այդպէս չեղաւ, այդպէս չըլլար։ Եւրոպայի կառավարութիւնները՝ իրենց հանրային կարծիքին բուռն ապաւորութեան տակ որոշած են բացարձակապէս չէջոք մնալ, եւ թողուլ որ այս սնգամ իր ճակատագրական վախճանին յանգի նոյն երկու ցեղերուն մահասփիւռ ատելութիւնը։

Բոլոր նախորդ արեւելեան կռիւներուն մէջ, Եւրոպայի հանրային կարծիքը առաջին օրերէն իսկ միջամտութեան կոչին էր, զլխաւորաբար մղուած սա՛ դաղափարէն թէ Եւրոպայի հաւասարակշռութիւնը պէտք ունի երկու ցեղերուն ալ զուգակից տիրապետութեան Եւրոպայի հարաւակողմը։

Սոյն այս դաղափարով էր որ մինչեւ իսկ Նարոլէոն համամիտ չէր Սրեւելեան խնդիրը մէկ ցեղին ի միաս լուծելու, և ինքը, որ կարող էր իր անպարտելի բանակներով եգիպտական դրուագին վերջ դնելն և գործունէութիւնը դարձնել դէպ ի Արեւելք՝ ուր կը մղէին զինքը միջնադարեան խաչակրութիւնէն մնացած մոլեռանդներ, քաղաքական հաւասարակշռութեան հակառակ կը նկատէ այդպիսի շարժում մը, և քանի մը տարի վերջ դէպ ի Ռուսիա իր դժբախտ արշաւանքին ատեն իսկ հակցաւ թէ Սլաւ տարրին դէմ Թուրք տարրին դոյութիւնը անհրաժեշտ էր։

Նաբոլէոնեան շրջանէն վերջ, երբ Մեծ Աշխարհակալին դաղափարները իրենց նախկին կամ նորադոյն վիճակին վերածելու համար Վիեննայի մէջ Սրբազան Դաշնակցութիւնը նոր քարտէս և նոր տերեր կուտար Եւրոպայի, ո՛չ մէկուն միտքէն անցաւ Թուրքիոյ մասին կամ դէմ ոեւէ ձեռնարկ մը կատարել։

Արդ արդ հասնինք Խրիմի առջեւ, ուր Եւրոպան միահաղոյն սպառազինուած կը տեսնենք տիգասոց ընելու համար Զարին զինուորները, Թուրքը պահպանելու համար Սլաւին դէմ։ 76-77ի վերջընթեր արեւելեան պատերազմը դարձեալ նոյն անյոգի գործունէութեան մէջ դըտաւ Եւրոպան, որ իր դիւանագիտական և քաղաքական համախումբ նըպատը ի սպառ զրաւ Թուրք ցեղին դատին, և հաւասարակշռութեան վարդապետութիւնը չորրորդ անգամ ըլլալով դերադաս հանդուեցաւ ցեղային, կրօնական, քաղաքրթական ամէն նկատումներէ։

Դիտելի երեւոյթ մըն է նաեւ բոլոր այս հին իրագործութեանց մէջ որ Եւրոպա, առանց խնդրուելու, առանց Թուրքիոյ կողմէ աղերսի կամ դիմումի, կ'ընէր իր միջամտութիւնը Հիւսիսի և հարաւ-արեւելեան Սլաւներուն դէմ Թուրքիան ցցելու իբր պատնէշ կամ իբր Թումբ Պետութիւն։

Այս անգամ իրերը բոլորովին տարբեր են։ Սլաւները կը շոյուին, կը պաշտպանուին, Եւրոպայի հանրային կարծիքը ցեղակցական, կրօնակցական և, ընդհ. քաղաքակրթական ամէն տեսակի կապերով եղբայրացած է Սլաւներուն, և Տէրութիւնք, ի զուր հին դիւանական փաստաթղթերը քրքրելով, քաղաքական պատրուակներ կը պրպտեն հանրային կարծիքին հոսանքին դէմ։

Բայց չկա՞ յարդեօք քաղաքական պատճառ մը՝ որ ազգանական այս շարժումը մեկնէ, և նոյնիսկ քաղաքականութեան դեռնին վրայ բերէ զեռեղէ Եւրոպայի հանրային կարծիքին Սլաւասէր ղգացումները։

Եը թուի թէ Պիզմարքի և Անդրաշիի զինակցական քաղաքականութիւնը առաջին ակօսը փորեց այս ղգացումներուն համար։ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ սպառազէն դիրքը պարտաւորից նաև Ֆրանսան և յետոյ Անդլիան՝ ղդուշ կենալ, և զերմանական հեղեղի մը թափը արգիլել ընդդիմադիր ոյժ մը կազմակերպելով ճակատէն և ետեւէն։ Ճակատը յարդարեցին Ֆրանսա և Անդլիա։ և կռնակնին տուին Ռուսիոյ, որ իր հսկայ սեփական ոյժին հետ կը տրամադրեր նաև անհնդարտ, արիւն, մըշտաշարժ Սլաւիկ այն տարրերը՝ որոնք այսօր կը դիմակալեն Թուրքիոյ, որ դժբախտաբար Պերլինի վ.ենաժողովէն ի վեր նկատուեցաւ իբրեւ վերջապահ մը Երրեակ Զինակցութեան։

Ասով միայն կարելի է բացատրել այն անտարբերութիւնը, որով ոչ թէ միայն ինքնաբերաբար, այլ հակառակ ուղղակի դիմումներու, Անդլիա և Ֆրանսա կը մնան ոչ միայն սպասողական դիրքի մէջ, այլ նաեւ քաջալերական ընթացքի մէջ, ինչպէս ամէն օր սա կամ նա ձեւով կը յայտնեն Թուրք թերթերը։

Կը հետեւի ուրեմն թէ հաւասարակշռութեան վարդապետութիւնը այլեւս այսօրուանը չէ, և դէպքերը իրենց բնական մղումովը պիտի դըտնեն վճռական թափը փոխադարձ ցեղային պայքարովը միայն, որ վաղանցիկ դադարէ մը վերջ այսօր ահա կը մղեդնի Թրակիոյ հինաւուրց մայրաքաղաքին պարիսպներուն շուրջ և աշխարհածանօթ Նեղուցին երկու կողմերուն վրայ։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ԲԱՐԻԶԵՍՆ ՆԱՐԵԿԱՆԻ

Բարիզ, 1)14 յունվար

Այսօր մեր Նոր տարվայ առաջին օրն է, և ես, որ յոյս ունէի այդ օրը վերադարձած լինել Թիֆլիս, դեռ գտնվում եմ այստեղ։ Կաթողիկոսական պատգամաւորութեան ձեռնարկած աշխատութիւնները, որոնց մասնակցում եմ և ես և որոնց նպատակն է պատրաստել հայկական 6 նահանգների և Կիլիկիայի մէջ մոգվելիք ըլֆիզմների մի նոր ծրագիր, որի հիմքը կազմում են Լիբանանի աւտոնոմիայի կանոնադրութիւնը և 1895 թ. մայիսեան ծրագիրը, դեռ չէ աւարտած եւ ես հոս մնում եմ մնալ աջակցելու համար Պօղոս Նուպար փաշային, ինչպէս յանձնարարել է ինձ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը և ինչպէս ցանկացել է ինքը Նուպար փաշան։

Ուրեմն, հայկական հարցի մասին այժմ այսքանը կարող եմ հաղորդել, որ պատգամաւորութիւնը, սանսալով առաջարկ յեռագրել իր պաշտօնական դիմումները մեծ պետութիւններին մինչեւ բալկանեան ճգնաժամի աւարտումը, սահմանուած լինելով հետեւել այդ խորհրդին, որ տրված է իրան կիսապաշտօնական ձեւով 4 մեծ պետութիւնների (Ռուսիա, Ֆրանսիա, Անգլիա և Աւստրո-Ունգարիա) կողմից, զբաղված է այժմ խմբագրական և կազմակերպչական աշխատութիւններով։ Ամենից առաջ պէտք էր որոշել կաթողիկոսական պատգամաւորութեան կազմը։ Մինչեւ այսօր, պաշտօնապէս միայն մի անձն էր նշանակված Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից, այն է Պօղոս Նուպար փաշան, իբրեւ պետ պատգամաւորութեան։

Իբրեւ պատգամաւորութեան ատենադպիր անդամներ առաջարկվում էին մի քանի կանդիդատներ՝ Մինաս Զերազ, Արթին փաշա Եաղուբ (հայ կաթոլիկ), Յարութիւն Մոսմիշեան (նախկին քարտուղար Իզմիրլեան պարտիրքի), Արշակ Զօպանեան։ դոկտոր Լորիս Մելիքեան, Հ. Առաքելեան, հայր Գ. Մեսեվիշեան։ Սակայն զկնի երկար խորհրդակցութիւնների և մանաւանդ Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքարանից ստացված գրութիւնների հիման վրա, Նուպար փաշան եկաւ այն եզրակացութեան, որ աւելի նպատակայարմար կը լինի, որ պատգամաւորութիւնը բաղկացած լինի թիւրքահայերից։ Այդ հանգման և եզրակացութեան յանգելուց յետոյ Պօղոս Նուպար փաշան հեռագրեց այսօր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, ու բարեհաճ հաստատել պատգամաւորութեան անդամներ հետեւեալ անձանց՝ Գէորգ եպիսկոպոս Իւթիւճեան, Արթին փաշա Եաղուբ (փոխ նախագահ Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան), Մինաս Զերազ և Յարութիւն Մոսմիշեան։

Անշուշտ, եթէ Վեհ. կաթողիկոսը առանձին պատճառներ ունենայ, որ պատգամաւորութեան մէջ մտնեն և ոչ թիւրքահայաստանի անդամներ՝ հոգեւորական և աշխարհական, կարող է ըստ այմ և հրամանգ տալ Նուպար փաշային։ Պէտք է ի նկատի ունենալ, որ պատգամաւորութիւնը ամեն մի առանձին մայրաքաղաք գնալիս՝ մտադիր է հաւասարել անդամակցութեան տեղական ականաւոր հայերից մի կամ երկու հոգի։ այսպէս, օրինակ, Վիէննա գնացած ժամանակ պատգամաւորութեան պէտք է անդամակցէ հայր Գ. Մեսեվիշեան, Հռոմ գնացած ժամանակ՝ հայր Մինաս Նուրիխան, Պետերբուրգ գնացած ժամանակ՝ ռուսահայ եկեղեցականներ և աշխարհականներ։ Այս մասին ևս զեկուցված է Վեհ. կաթողիկոսին ի տեսութիւն։

Պատգամաւորութեան ալեկոծուելու, եւրոպական մամուլի մէջ պրօպագանդա մղելու, զանազան երկիրների հայ գաղութները և մասնաժողովները իրազեկ և իրար հետ չփման մէջ պահելու համար կազմվեց երէկ այսեղ մի բիւրօ, որի անդամներն են Ա. Զօպանեան, Հ. Առաքելեան։ Եմէրեան։ Սարգսեան և Թընկրեան։ Իսկ մի ընդհանուր հայկական ներկայացուցչական համագումար կազմելու հարցը, որ արծարծված էր, առայժմ թողնված է մի քանի կարեւոր պատճառներով։

Ամսոյս 10ին (ն. տ.) բարիզաբնակ պոլսեցի Երուանդ Յակոբեան, որ եկեր է մի քանի տարի առաջ Բարիզ իբրեւ հասարակ բանւոր, ապա դնացել Թրանսվալ և կարողացել է այդտեղ մի համեստ կարողութիւն ձեռք բերել, ներկայանալով Պօղոս փաշա Նուպարին՝ նուիրեց Հ. Բարեգ. Ընդ. Միութեանը 25,000 ֆրանկ։

Ահա մի առատաձեռն և ինքնաբերաբար կատարված նուէր։

Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՀԱԿԱՏԱՄԱՐՏՆԵՐ

ՔԱՎԱՔԻ, ՊՈՒԼԱՅԻՐԻ, ՅԱՐՔԷՕՅԻ ԵՒ ՄԻՒՐԷՖԹԷԻ ՄԷՋ

ԶՕՐ. ՍԵՎՕՓԻ ՕՐԱԿԱՐԳԸ

Քաղաքական կացութեան մէջ ո՛և է փոփոխութիւն չկայ և ո՛և է գնահատելի արդիւնք մը չէ գոյացած այն դիմումէն, զոր մեծ տերութիւնները կատարեցին Սոֆիայի դանիճին մօտ, համոզելու համար զայն որ վերսկսի հաշտութեան բանակցութիւններուն։

Քաղաքական շրջանակներուն մէջ զրոյց կը շրջի թէ եւրոպական դանիճները, Պուլկարիոյ պատասխանին վրայ, սկսած են կարծիքներու փոխանակութիւն մը, որուն արդիւնքը քանի մը օրէն միայն յայտնի պիտի ըլլայ։

Առ այժմ թշնամութիւնները կը շարունակուին։ Իսմէնի պահակազօրքը բուռն կերպով կը դիմադրէ սերպերուկար քանակին յանախակի յարձակումներուն։ Պուլկարիա մէկ նպատակ միայն ունենալ կը թուի, այն է անձնատուր ընել Իսմէնէն։ Դէպքերը, որոնք կը պատահին և հեռագիրները, որոնք կ'ստացուին Սոֆիայէն, այս տպաւորութիւնը կը հաստատեն։ Պուլկարիա ալ, Թուրքիոյ պէս, հաշտութեան կը քաղձայ։ Սակայն երկուքն ալ կը պնդեն իրենց տեսակէտներուն վրայ Իսմէնի ստացման մասին։ Հետեւապէս այս բերդաքաղաքը արդի տագնապին կարեւոր հանգոյցը եղած է։

*** Ինչպէս կը տեսնուի հեռագիրներէն, թշնամին համախմբուած է Կէշիպօլի շրջանները և զօրագունդ մը դրկած է Քավաք, ուր օսմ. ջոկատներ կը գտնուին։ Ճակատամարտ մը տեղի ունեցած է, որ տեւած է մինչեւ իրիկուն և վերջացած է օսմ. զինուորներու յաղթանակով։ Այս վերջինները Պուլայիր դարձած են և թշնամին չէ կրցած հետապնդել զանոնք։ Ուրիշ թշնամի ջոկատ մը յառաջացած է Միւրէֆթէ և դրաւած է զայն։

*** Զօրավար Սավոֆ հետեւեալ օրագրի ուղղեց բանակին. «Թուրքերը հաշտութեան բանակցութիւնները վարելու իրենց եղանակով ապացուցին թէ կ'ուզեն լոկ ժամանակ շահիլ, բայց շատ կը խաբուին, որովհետեւ այս ժամանակը գործածուեցաւ պուլկար բանակին կողմէ, համախմբելու համար Մակեդոնիոյ և հիւսիսային Պուլկարիոյ ոյժերը, որ մասնակցած էին Թրակիոյ մեծ կռիւներուն, և առատ պարտ ու ռազմանիւթ տանելու համար։

«Հիմա մենք կատարելապէս պատրաստ ենք և աւելի պատրաստ քան պատերազմին յայտարարութենէն առաջ և խորտակելու համար թշնամին դիմադրութիւնը, պէտք է զայն նորէն զգեստնենք, պէտք է ցրուենք անոր խումբերը, որ հանգիստով հաւաքուեցան և ամէն բանէ զուրկ են, պէտք է զայն դեռեւին զարնենք և ճակատամարտի դաշտին վրայ թելադրենք անոր՝ մեր հայտութեան պայմանները։ Պէտք է վանել Թուրքերը Ծովէն անդին։»

*** Զաթալճայի ապիւռ պղտիկ կռիւներ միայնտեղի ունեցան, բայց կէլիպօլսի մօտ բաւական մեծ կռիւ մը պատահեցաւ։ Պուլկարները յաղթեցին մինչեւ Միւրէֆթէի ու Նեալքէօյի մօտ։

*** Սոֆիայէն կը հեռագրուի թէ տեղի չունեցաւ դեսպաններուն կողմէ սպասուած դիմումը, թէ Պուլկար կառավարութիւնը հաւանի չեղաւ գոտիի մը հաստատման Իսմէնի օտար դաղութներուն համար, որովհետեւ բոլոր դեսպաններն ալ հրահանգ ստացած չէին իրենց կառավարութիւններէն։ Հետեւաբար վաղը տեղի պիտի ունենայ այս դիմումը։

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ ՖԷՐՏԻՆԱՆՑ ՁԱՐԻՆ

Պուլկար հոգեւորականներէն մին Ֆէրտինանտ Թագաւորին ուղղեալ բաց նամակի մը մէջ հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ Էմիրլիի ինդրոյն նկատմամբ։ «Նոր արիւնահեղութեան ատաքը առնելու համար եւ մէջոց մը գտած եմ։ Իսկայ կրօնական հաստատութեանց գտնուած փոքրիկ միջավայրը Թուրքերուն Թողո՛ւնք, և թող այդ վայրը Էմիրլի անունը կրէ։ Բուն քաղաքը կամրջ բոլոր մնացած մասերը ձեր երկրորդ զաւակին անունով արժանաւորապէս անուանենք Կիւրեղապատ (Սիրիլ Լօվօ)։ Այս կերպով երկու Տէրութեանց միջեւ հակակութիւնը կարելի է վերցնել։

ԿԻ ԹՕՐՆԵ (38)

ՄԱՀՈՒՋԱՓ ՄԵՆԱՄԱՐՏ

— Ոչինչ, պարոն։ Ինչպէս կը տեսնէք, նորոգութեան դացած մեծ ժամացոյցը եկած է... ժամագործը բերաւ դայն ժամը երկուքին ատենները և իր պատուանդանին վրայ դեռեղեց։ Հօկեցի դործողութեան վրայ, որովհետեւ հաղուադիւտ բան մըն է կ'ըսէր դործաւորը. Միւսէմոնի յարմար դործ մը...։

— Այո՛, ըսաւ Սալթը, քիչ մը ցրուած աչքով դիտելով իր ճամբորդութիւններուն մէկուն ընթացքին շատ ուշ դնած այս գեղեցիկ ֆլորէնեան ժամացոյցը, որովհետեւ իր միտքը այս պահուս ուրիշ տեղ էր։ Սիրուն բան մըն է։ Ցաւանք թէ այստեղեւ աւելի լաւ պիտի չանի... բայց ինչ է պատճառը որ հրամայած կերակուրս չեմ տեսներ. Դիտես որ ժամը ութին քիչ մը վերջը պիտի մեկնիմ...

— Պիտի ներէք պարոն, ըսաւ մատրիմ ծառան։ Եւ դաբձած ատենս հարկ եւեայ ապպարանքը եւ առնել։ Իմացածիս համաձայն կարծեցի թէ գոնէ ժամանակ մը իմ ձեռքս եւած բաները միայն պիտի ուտէք, և հիմակ իսկ եթէ կը հաճիք երթամ քիչ մը ուտելիք բերեմ ինձի ծանօթ նպարավաճառի մը խանութէն։ «Անոնք» չեն կրնար մատ ունենալ Լոնտոնի բոլոր խանութներուն մէջ։ Եւ կը յուսամ թէ ձեզի պիտի բերեմ ընթրիքը մը ուր չպիտի գտնուի ժամատուեղի միջոցաւ։

— Հրէք, հաւանեցաւ տերը, և խընդրեցէք նոյն միջոցին Պ. Մաքֆէրսընէ որ դայ խօսի ինձի։

Վայրկեան մը վերջ Անարէ Մաքֆէրսընն ,ձօն Սալթըսի քարտուղարը, կը ներկայանար իր առջեւ։ Երիտասարդ Սկովտացի մըն էր, նիհար, բարձրահասակ, թանձր, խիտ մաղերով, չկ թաւ պեղերով, ոսքեն դլուխը սեւազգեստ եւ ակնոցաւոր։

Վերջին վեց ամիսներուն Պ. Սալթը զանիկա կը գործածէր իր տանը ձեռնէնն մինչեւ հիմը լեցուած անթիւ հաստրները դասաւորելու և ցանկը պատրաստելու, և շատ գոհ էր անոր ձեռնասուութենէն։ Հեռվնեսէ կարդն ու մէթոտը կը սկսէին հաստատելի իր դարանիներուն մէջ, իր բոլոր մատենագրական խուզարկութիւնները կը դիւրանային։ Սալթը ամէն առթիւ կը գովէր երիտասարդ վիտուէնն համեստ արժանիքը. ներկայացուցած էր դայն քանի մը բարեկամ տուներու մէջ, և վերջին շաբաթներու ընթացքին սովորութիւն ըրած էր իրեն հետ առնելու դայն ամէն տեղ։

— Ձգի դործ հանեցի, Մաքֆէրսըն, սկսաւ համառօտ, կարուկ շեշտով մը, և եթէ հարկ ըլլար, պիտի յանձնարարէի ձեզի ազկ սարկ ընել ընթ և հնդասդիլ խզմտարէն։ Բայց զիտեմ թէ բաւական որո՛ւ կ'ուղղեմ. ձեզի հանդէպ աւելորդ են այսպիսի նախդուշութիւններ։ Ուրեմն դործի՝ Ինդրէ՛ մէկ կողմէն հանել թշնամին արաբաստան վրայ և խոսքաալ ինձի անոր շարժումները. միւս կողմէն անձդ փոխել բարեկամի մը անձին հետ։ Նախ պիտի երթաք Լուսաւորչ սրբոց ճարանը, ուր պիտի հանդարտ և առանձին։ Պիտի հեռասպտուիք, աւելորդ է ըսել, բայց դէմքիդ վրայ թող ոչինչ, ոչ մէկ զգայնութիւն ցոյց տայ թէ դուք կռուած էք այդ լրտեսութիւնը։ Ջանացէք, եթէ կրնաք, չմտածել նոյնիսկ ատոր վրայ։ Ճաշերնիդ լմնցուցէ վերջ, պիտի երթաք Բրիմրոզ ֆլիւպ։ Ցայտնի է թէ դուք հոն կը մնաք տօնորաբար երկու ժամ, բայց չեք գիտեր թէ այդ տունը երկու մուտք ունի։ Դուրս ելէք անմիջապէս երկրորդէն. դացէք չմիկարան, և առանց խառնուելու չմիկողներուն, ուղղակի գացէք Մարթինի դոստեսեակը. հոն ձեզի սպասող կայ։ Իսկոյն ան քեզ պիտի տանի Արթըր Հիւսիսի քով, որուն պիտի բացատրէք կրկնակ ձեւափոխութիւնը որ այս իրիկուն պիտի կատարուի Պ. Ուիթի կախարդական ձեռքովը։ Խնդրելով մանաւանդ իրմէ որ լաւ ուսումնասիրէ քու շարժուձեւերը, շեշտը, կացուդիրքը, որպէսզի կարենայ ներկայացնել զանոնք յաջողութեամբ, եթէ հարկ ըլլայ։ Արթըր առաջին կարդի ամաթէօր հապաղողն է, տեսած եմ դինքը իր ախտով ժամանակներուն— օ՛րքան հեռի են այդ ժամանակները— երբ աքանչելի կերպով կը խաղար ընկերային կատակերդութիւն։ Ի հարկին պիտի կրնայ իր դերը կատարել, նմանցնել ձեր դերերը պատրաստ ատենն, դոնէ անանց որ քեզ հարեւանցի միայն կը ճանչնան։ Երկոքդ ալ վերջին ծայր խոնեմ եղիք։ Ի գործ դրէք ձեր կորովամտութիւնը, ձեր պատրաստականութիւնը, երբէք գլուխիդ մի՛ կորսնցնէք։ Բայց ըսած ըլլալու համար կ'ըսեմ։ Փորձով դիտեմ որ դուք չեք կորսնցներ ձեր պաղարիւնը։

— Ջղային դրութիւնը երկրորդական դեր մը միայն կատարած է իմ կազմիս մէջ, ըսաւ Սկովտացին մեծ հանդարտութեամբ մը, կամ գոնէ, իմ կեանքս մէջ բնաւ տեսած չեմ որ ես ջղային ըլլամ։ Անդրդուելի առողջութեամբ մը, իմ պատուական ծնողքս կատարեցին ինձի կանոնաւոր վարմունք մը, որ չատ անգկընկալներէ զերծ կը պահէ զիս, այսինքն Աստուծոյ երկիւղը, և պարկեշտօրէն փոքրիկ հարստութիւն մը դիրելու անյեղլի որոշումը ի հարկին հայրենիքին նուիրելու համար դայն։ Արդ, ապահով եմ անկեղծ մարդոց հետ արդար դատի մը համար աշխատելուս վրայ։ Ահա առաջին սկզբունք։ Ուրեմն առաջ կը նետուիմ առներկիւղ։ Գալով միւսին, հարստութեանս, ան ալ արդէն թաւական գոհացուած է իմ ծառայութիւններուս փոխարէն ձեր առատ վարձքերով։ Եթէ հաւատամտութիւն և խոհեմութիւն կը պահանջուի, անանք ալ չեն պակսիր։ Մնա՛ցածին համար ձեռքս եկածը պիտի ըսնեմ։ Բարի գիշեր կը մաղթեմ ձեզի, պարոն Սալթը, մինչեւ կէս գիշեր։

Սկովտական բնորոշ չեշտով արտասանուած այս խօսքերուն վրայ երկայնատանջ և նիհար քարտուղարը քաշուեցաւ, և իր պետը մնաց մտածկոտ։

Ամէն ինչ կը թուի լաւ քալել, կ'ըսէր ինքնրին։ Արդարեւ թաւէքխտ եմ տեղեկութիւններուս ընտրութեան մէջ։ Բայց անշուշտ Մաքֆէրսընի ուշադրութիւն պէտք է ընել։ Սակայն կարեւորութիւն չունի այնքան։ Եթէ Ուիլի իր սովորական բարձրութեան վրայ երեւնայ, ամէնէն սուր աչքը անգամ պիտի չկրնայ ճանչնալ իմ Սկովտացիս երբ չմկարանէն դուրս ելլէ։ Բուն դժուարութիւնը ինձի համար անխափան հոն հասնիլն է...»

Լուռ մտիկ մը ունեցաւ, նայեցաւ իր թափուր տեղանին։

«Արդեօք քանի՞ հոգի Լոնտոնի մէջ իրենց միտքէն կրնան անցընել ընդլիք ճաշ, կամ տունէս դուրս ելլելուս ինձի սպառող վտանգները։ Եպիկուրեանը, որուն ատուածը իր ատամքն է, անչուշտ սանկ նանկ ճաշ մը պիտի ընէ, իր դիւրութիւններով և հաճոյքներով միայն զբաղող գէր և կուշտ ամուրին կը թողու իր հանգստաւէտ տունը և արդաւրութիւնեն դուռ սիրտը իրեն սպասող բեռվէրին առջեւ կը վազէ։ Փիլ անգամ կը պատահի որ մենք ողջ մնալով դատեսք մարդոց վարմունքը առաջնորդող շարժառիթները... Աստուծոյ շնորհի՛։»

Այս սեղանը իրաւունք, դոր իր ժամանակի առաջին խոհարարը ամենափափուկ կերակուրներով բեռնաւորելը պատիւ կը համարէր, հիմա դեռ սիրոյը միայն կը ներկայացնէր։ Բնաւ սովորական աղանդերներէն, նախաճաշն բան մը չկար, որովհետեւ Մ. Ուիսրն որոշած էր որ գոնէ մինչեւ ցնոր տնօրէնութիւն իր կողմէ ո և է չնակցուած ուտեստ պիտի չմտցնէր իր տիրոջը քիթին։

(Շարունակելի)

ՊՈԼԻԿԱՐԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՅԱՏԱԿԱԳԻԾԸ

«Ժէօն Թիւրք»ի Սոֆիայի թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ բացարձակապէս վստահելի աղբիւրէ իմացած է որ Պուլկարիոյ պատերազմական մեծ խորհուրդը որոշած չէ բնաւ բանակին յարձակումը կեդրոնացնել միայն Էրմէնի վրայ։ Ընդհակառակը, ընդհանուր յարձակում պիտի գործուի կարճ ժամանակի մէջ ամէն ուղղութեամբ։ Թերեւս Պուլկարները ժամանակ մը անգործ պիտի մնան Զաթարձայի կողմը, Թուրքերուն արիւնամաւութիւնը ընդացնելու համար։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ԴԻՄՈՒՄԸ ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

Անաւասիկ քանի մը մանրամասնութիւններ այն դիմումին վրայ, զոր Սոֆիոյի օտար դեսպանները կատարեցին պուլկար դահլիճին մօտ։ Դիմումը հաւասարական եղած չէ, այլ իւրաքանչիւր դեսպան առանձին գացած և իր կառավարութեան շահերուն համաձայն լեզու մը գործածած է։ Հաւասարի ալիրէրէ կը ծանուցուի թէ գերման դեսպանը ուղղակի Վիլհէլմ կայսեր մասնաւոր հրամանին վրայ կատարած է իր դիմումը ո՛չ միայն Վարչապետին, այլ նաեւ Ֆէրտինանտ թագաւորին մօտ, որմէ ազդու լեզուով մը պահանջած է աւելի հաշտարար ընթացք մը ցոյց տալ։

ՄԻՒԼԵՖԹԷԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Օսմ. Դրօծակալութիւնը պաշտօնապէս հաստատեալը կը հաղորդէ.—

Փետր. 4ին Կէլիպոլուի շրջակայքը կուտակուած թշնամի ոյժերէն զօրադունդ մը Դաւոը քէօյէն դէպի Բավաք յառաջացաւ, ուր կը գտնուէր օսմ. ջոկատ մը։ Երկու կողմերուն միջեւ կռիւ մը սկսաւ որ տեւեց մինչեւ իրիկուն և վերջացաւ օսմ. ոյժերուն նպաստաւոր կերպով։

Գիւղերը վրայ հասնելուն պէս, նախապէս ձեռք առնուած պատրաստութեանց համաձայն օսմ. զինուորները մեծամասնութեամբ քաշուեցան Պուլայիրի կողմը, առանց թշնամին հետապնդելու։

Թշնամի ուր՝ը ջոկատ մը յառաջացաւ դէպի Միւրէֆթէ (Մարմարայի ծերքը) որ միայն քանի մը ժամաւորիներու պաշտպանութեան առակ կը գտնուէր։ Թշնամին գրաւեց Միւրէֆթէն։ Օսմ. «Զուգաֆ» նաւը իր թնդանօթաձգութիւնով ծանր կորուստներ պատճառեց Շարքէօյի վրայ յառաջացող թշնամի ոյժերուն, որոնք չկրցան հաստիլոյն անդին անցնիլ։

Զաթարձայի առջեւ ոչ է կարեւոր դէպք չպատահեցաւ։

Էսիրնէի զինուորները կը շարունակեն հերոսաբար դիմադրել պուլկար յարձակումներուն։

ԱՍԻԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՊԱԳԱՆ

Հէրման ֆոն Բաթ ասիական Թուրքիոյ խնդրին վրայ յօդուած մը գրելով «Թակի մէջ, կ'ըսէ.— Հաշտութիւնն կնքուելու առեն Գերմանիան չահագրգռող կէտը ասիական Թուրքիոյ ապագայի խնդիրն է։ Կարգ մը զրոյցներու համեմատ, Ռուսիա, Անգլիա և Ֆրանսա արդէն իսկ համաձայնած են իրենց «չահերու չրջանակներ» գծելու մասին և Գերմանիան մէկդի թողած են։ Այս վերջինը չի կրնար ասկայն ընդունիլ Փոքր Ասիոյ բաժնումը, որովհետեւ Միջագետքի և Անատոլուի մէջ մեծ չահեր ունի։ Գերմանական չահերու երաշխաւորութեան մասին յիշեալ ակերթիւններու հետ պայմանագիր կնքելը անարժէք պիտի ըլլայ։ Պարզասանի և Մարոքի մէջ տեսանք թէ ինչ կ'արժեն այդպիսի պայմանագրեր։ Երկաթուղիի ընակերութիւններու դրամագլխին մէջ Գերմանական մասնակցութիւնը ա՛ և է դոհացուցիչ երաշխաւորութիւն չի ներկայացներ։ Ուրեմն պէտք է սնդէ որ Փոքր Ասիոյ անվիճելի մնայ և պատրաստ գտնուի իր տեսակէտը ի հարկին զէնքի ոյժով պաշտպանել։

ՐԷՄԱԼ ՊԷՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԽՆԴՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ելմտական նախարարի մասնաւոր դիւանին անօրէն Բէմալ պէյ տեսակցութեան մը մէջ ըսաւ.— Կառավարութիւնը համոզուած ըլլալով ժողովուրդին հայրենասիրութեանը վրայ, որոշեց երկրին մէջ իսկ շրջաբերութեան հանել զանձատոմսեր 5 միլիոն ոսկիի արժէքով և այսպէս ներքին փոխառութիւն մը կընէ։ Մէկ երկու օրէն հրապարակ պիտի հանուին այդ գանձատոմսերը։ Միւս կողմէ, գրեթէ համաձայնութիւն դոյացած է Հանրային պարտուց վարչութեան տնօրէնին և իտալացի արժեթղթ պատուիրակին հետ, Տրիպոլիսի հասոյթներուն դրամագլուխի վերածման մասին, զոր Իտալիա պիտի վճարէ Թուրքիոյ։ Ռէժիի հետ ալ բանակցութիւններ կը կատարուին մնայնորդին նորոգման մասին։ Հանրային պարտուց վարչութիւնը ծանուցած է մեզի թէ այդ նորոգումը լաւ պիտի ըլլայ։ Ռէժիին կը խոստանայ մեծ փոխառութիւն մը ապահովել մեզ։ Բանակցութիւնները դեռ կը շարունակուին։ Ուրիշ դրամական հաստատութիւններու հետ ալ կը բանակցինք փոխառութեան համար, բայց ասկաւին վերջնական բան մը չեմ կրնար ըսել։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ՊՈԼԻՍ ԿԸ ԺԱՄԱՆԵՆ

Իտալիոյ դեսպանին խնդրանքով, կայս. իրաւէ մը արաւնեց Տարանտէլէն անցքը Իտալական երկու մարտանաւերու՝ «Սան Մարքո» և «Բիզա», որոնք Պոլիս պիտի գան։ Երկու զրահաւորները զատ զատ ունին 4 թնդանօթ իրենց աշտարակներուն վրայ, 8 թնդանօթ 203 հրմ.նոց, 16 թնդանօթ 76 հրմ.նոց, 2 թնդանօթ 47 հրմ.նոց եւայլն։

*** Ծանուցուած էր թէ Իտալական նաւատորմին մը եգիպտական ծով պիտի երթայ։ Այս մասին Հռոմէն հեռաւեալը կը գրուի.— Գերմանական և Աւստրիական մամուլը Իտալական մարտանաւերուն Արեւելք զրկուելէն վրդոված կը թուի և կը յայտարարէ թէ այս մասին կանխաւ ո՛և է համաձայնութիւն դոյացած չէ տէրութեանց միջեւ։ Այդ թերթերուն վրդովումը աւելորդ կ'երեւայ մեզ, վասն զի Իտալական մարտանաւերուն առաքումը արդարացի է հետեւեալ պատճառներով.— Նախ պէտք է նկատի առնել թէ միւս տէրութիւնները Կ. Պոլսոյ մէջ ունին զանազան մարտանաւեր, մինչ Իտալիա պահականաւ մը միայն ունի։ Ապա թէ ինչո՛ւ յարմար դատուած է «Սան Մարքօ»ն և «Բիզա»ն Արեւելք զրկել։ Գալով միւս մարտանաւերուն, անոնց չարժումը արդարացի է նախ ընդհանուր կացութեան բերմամբ, յետոյ այն պատճառաւ որ Իտալիա Եգէական մէջ զանազան կղզիներ գրաւած է և զարմանալի չէ եթէ իր մարտանաւերը կը համախմբէ Աւկիսթօսի և Սթամբուլիայի մէջ։ Բէռնիա Մարկէրիթա զրահաւորն է որ ծովակալ Ամէրօ տ'Ասթիի հրամանին տակ մեկնած է վերջերս դէպի անծանօթ վայր մը։

ՎԻՆԷԶԷԼՈՍԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ցունաստանի վարչապետ և հելլէն պատուիրակութեան պետ Մ. Վէնիզէլոս «Թանի խմբագրին հետեւեալ յայտարարութիւնները բրաւ.— Կը ցաւիմ որ Լոնտոնէն կը մեկնիմ առանց արդիւնքի մը յանգած ըլլալու։ Ասոր վրայ կը ցաւին միւսներն առեն բոլոր միւս Պալքանեան լիազօրները։ Բայց մենք բոլորս համոզուած ենք թէ թշնամութեանց վերակացումը այսօր միայն միջոցն է հաշտութեան կնքումը փութացնելու համար։

«Դաշնակիցներուն այս կարծիքի և գործելու համերաշխութիւնը կատարելապէս կշռուած և խորհուած է և պիտի տայ իր բոլոր արդիւնքները։

«Եթէ ըսի Մ. Տանէֆի թէ, Պուլկարիան էնիրնէն առնել որոշելէն վերջ, դիմադրաբար խզում անխուսափելի էր։

«Մ. Տանէֆ կղզիներու խնդրին մէջ յանկարկերպով յայտնեց ինծի իր կարծիքը և ապահովուց թէ իր կառավարութիւնը կորովի կերպով ոյժ պիտի տար մեր օրինական պահանջներուն։

«Պ. Պ. Նովաքովիչ և Միուչքովիչ անվերապահօրէն մեզի մի միացան։

«Իմիրնէի անկումը ստոյգ է։ Մը տեսեցէք որ Դեկտեմբեր 3էն ի վեր յարձակում չէ գործուած անոր վրայ։ Ասկայն փախ ականներու թիւը կը բազմապատկուի(.)։ Երբ ամբոխումը վերսկսի, քանի մը օրուան գործ պիտի ըլլայ անոր գրաւումը։ (Մինչդեռ «Թայմզ» մասնագէտի մը յայտարարութեանց համեմատ կը ծանուցանէ թէ էմիրնէ պիտի կրնայ մինչեւ Մայիսի վերջ դիմադրել)։

«Գալով կղզիներուն, մենք զանոնք բոլորը, բացի Իոանիացիներուն ձեռքը գտնուածներէն, գրաւած ենք։ Մ'ը զէնքի ոյժով և անոնց բնակութեան բազձանքով մենք հոն հաստատուած ենք։ Ոչ ոք կրնայ խորհիլ մեզ անկէ դուրս հանելու մասին։

«Մեզի կը մեղադրեն թէ չատ յեղակարծ կերպով թշնամութեանց վերսկսումը վճռեցինք։ Այս մեղադրանքին կը պատասխանեմ.

«Նախապէս ատիկա չէ կարելի Ցունաստանին ուղղել, քանի որ մենք չատրարգելցինք զինադադարին տակ և պատերազմը չարունակեցինք։

«Ցետոյ գալով այն դաշնակիցներուն որոնք զինադադարին տակ ատրարգելէ վերջ զայն ջնջեցին, անոնք ոչինչ կ'ապատեին Տէրութեանց միջամտութենէն։

«Մենք սպասելիք մը չունէինք անկէց, որովհետեւ Մեծ Տէրութիւնները — որոնց մենք խորապէս երախտապարտ ենք— իրենց վերջին ծանուցագրով բրին այն, ինչ որ կրնային ընել դաշնակիցներուն համար, և ասկէց աւելին չէին կրնար ընել. անոնք իրաւունք ունին այժմ մեզի ըսելու «Օգնէ՛ քեզ», և Աստուած պիտի օգնէ քեզ»։

«Մենք անոնցմէ բան մը չէինք սպասեր, որովհետեւ նոր միջամտութենէ մը առաջ կարծիքներու երկար փոխանակութիւն մը պիտի կատարուէր, առանց սակայն անոր յաջողութեան վրայ հաստատ ըլլալու։

«Արդ մեր պիւտէները մեզի չեն թոյլատար այդպիսի դանդաղութիւն մը։ Մենք կ'ուզենք չուտ վերջացնել։ Մենք չենք կրնար ամիսներ չարունակ, մեր զինուորները պատերազմի կազմ ու պատրաստ վիճակի մէջ պահել և զանոնք արգիլել պատերազմելէ։

«Ուրեմն պատերազմը պիտի վերսկսի։ Համոզուած եմ թէ անիկա երկար պիտի չտեւէ։ Հէլլէն նաւատորմիղը բոլորովին մեր դաշնակիցներուն տրամադրութեան տակ պիտի դրուի։»

ԲԱՐՈՒՋԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

5 Փետրվ. 1912

Թղթանսական Բանք	99.—
Օսմանեան Միաց.	86.95
Օսմ. Երկաթուղի	194.—
Գանք Օթոման	644.—

ՆԵՐՔԻՆ

ԱԶԳ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ մարմինը իր կազմութեան առաջին երկու օրերուն մէջ հաւաքեց 40000 ոսկիի մօտ գումար մը։ Կ'ըսուի թէ Ապաիլ Համիտի նախորդ սենեկապան Բաղըզ փաշա փափաք յայտնած է մասնակցիլ այս հայրենասիրական գործին, 150,000 ոսկի վճարելով։

*** Ազգ. պաշտպանութեան մարմնոյն հանգանակիչ յանձնաժողովը առջի օր նիստ գումարեց։ Հրաւիրուած էին բազմաթիւ վաճառականներ, որոնցմէ յիշենք Թօփալեան եղբարք, Սթամպոլեան, Կիւլպէկեան, Գարակէօզեան, Տիգրան Մանուկեան էֆ.ները։

*** Զինուորական վարժարանի ուսանող մը, 14 տարեկան, ներկայացաւ հանգանակիչ յանձնաժողովին և խնդրեց որ իր ժամանցած տան մէկ քառորդը ծախուի և արդիւնքը յատկացուի ազգային պաշտպանութեան գործին։

ԱՆԱՏՕԼԻՈՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ այս տարի բնաւ գոհացուցիչ չէ։ Սակայն, Հալեպի, Տիարպէքիրի, Էրզրումի, Վանի, Պասրայի և Այտընի նահանգներուն մէջ թէ՛ անձրեւ չգալուն և թէ մարախներուն պատճառած աղէտին հակառակ բերքերուն վրայ հարիւրին 25—30 յաւելում կայ։ Երկրագործական քննիչներու տեղեկագիրներուն համաձայն կարգ մը նահանգներու արմիաթի պակասին փոխարէն ածիրոնի, խոզակի, քամպակի առատութիւն կայ։ Այտընի նահանգին Էօտեմիշ, Զէյտ, Մէնէմէն, Գարամասա, Տէնիզլի և Զալ գաւառակին բերքերը լաւ չեն այս տարի։

ԹՆԴԱՆՕԹԱԶԳՈՒԹԵԱՆ փորձեր պիտի ըլլան այսօր թնդանօթաձիգներու վարժարանին մօտերը։ Այս պարագան կը ծանուցուի հասարակութեան, որ յանկարծ մի պատահա մը չըլլայ։

ԱԶԳ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԱՆԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ Ելմտական նախարարութեան հրապարակ հանելիք գանձատոմսերը ստացագիրներու փոխարէն իր վրայ առնելով, յիշեալ գանձատոմսերը առանձին յանձնաժողովի մը միջոցաւ ստացագիրներուս փոխարէն պիտի գնուին եւ ծախուին ու փոխարէնները պիտի վճարուին Ելմտական նախարարութեան հաւաքիչ ճիւղերուն։ Արդ այս գանձատոմսերուն գնման ու վաճառման համար և նպաստներու ընդունելութեան համար վաճառականներուն աջակցութեան պէտքը զգացուած ըլլալով, այս առթիւ «Ազգ. Պաշտպանութեան Միութեան» նուիրատուաց մասնաճիւղի կազմութեան մասին խորհրդակցելու համար վաճառականները այսօր ժամը 10ին (ը. Ե.) կը հրաւիրուին Առեւտրական Սենեակը հաւաքուելու։

ՊՈՒԼԿԱՐ Շրջանէլի մը մէկ կասը, որ Պուլկարներուն կողմէ օսմ. քանակին վրայ նեռուած և պատերազմին դաշտէն Պոլիս բերուած էր, Պէշիկթաշի կալիպ էֆէնտիին օրճարանին մէջ ամուրդի դրուելով 960 զրուշի գումար մը հաւաքուած է։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ Տեսուչ Ազմի պէյ երէկ Ներքին Գործոց Նախարար Հաճի Ասիլ պէյին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

*** Բաղաքապետական ժողովը երէկ քաղաքապետարանին մէջ Սալիմ փաշայի նախագահութեան տակ նիստ գումարելով Պոլսոյ ընդ. քարտէսի պարտաւորութեան վերաբերեալ թուղթերը քննեց։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերաբերութեան խորհրդական Սըր Ֆ. Բրուֆթոն, որ Լոնտոն կը գտնուէր, Բէյօղլէնէի ճամբով Պոլիս դարձաւ և երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ելմտական նախարարին հետ։ Թուրք թերթերը կը ծանուցանեն թէ Մ. Բրուֆթոնա կառավարութեան կողմէ մասնաւոր պաշտօն մը ունէր Լոնտոնի մէջ։

ՊԷՐՈՒԹի կուսակալը մասնաւոր հրաւէրով այցելեր է Մարմարիոնը Պատրիարքին։ Այս այցելութիւնը մեծ յուզում առաջ բերած է Պէրութի Իսլամներուն մէջ։ Առաջին անգամ է որ կուսակալ մը պաշտօնապէս կ'այցելէ Մարմարիոնի Պատրիարքին։

ՆԱՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ և քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները նկատի առնելով այն կացութիւնը, որուն մէջ կը գտնուի կառավարութիւնը, պատերազմական արտասովոր ծախքերու հետեւանքով, որոշած են խնդրել որ իրենց թոշակներուն վճարումը յետաձգուի։ Միւս կողմէ, Ելմտական նախարարը միջոցներ ձեռք առաւ որպէս զի նուազագոյն թոշակ ունեցող պաշտօնեաներուն վճարում ըլլայ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆի Իսլամները Արտաքին գործոց Նախարարութեան ծանուցած են թէ, կ'ըսէ «Թան», որամտիր են մէկ միլիոն ոսկի արժէքով դանձատոմս գնել։

ԱՐԱՒ պատուիրակութիւն մը դիմում ըրած էր Ֆրանս. դեսպանին, Բարիզի թերթերուն Թուրքիոյ դէմ գործածած լեզուին առթիւ գանգատելու համար։ Մ. Լրաս., դեսպանատան թարգմանը, Մ. Պօմբաճի կողմէ փոխադարձ այցելութիւն առնաւ իսլամական քարեգործական միութեան կեդրոնատեղին և տեսակցեցաւ Պէշկալիի Նախորդ երեսփոխան Եուսուֆ Շէհվան պէյի հետ։

«ՄՈՒՌԻՆ» չուներող և զէնքի տակ գտնուող զինուորներուն ընտանիքներուն 30ական զր. ամսաթոշակ պիտի վճարուի, մինչեւ այդ զինուորներուն արձակումը։

ԱՇՆՈՐՈՂԻ ԴԷՊՔԸ.— Ցոյն թերթերը կը ծանուցանեն թէ Այնորով գըտնուող ուռա և յոյն քահանաներու միջեւ վէճ ծագելով, Ռուսերը ատպարներով և բիրերով յարձակեցան յոյն քահանաներուն գտնուած երկու վանքերուն վրայ, զոր զրաւեցին։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց։

ԴԱՐԹԱԼի մէջ քօլերայի դէպք մը պատահեցաւ։ Զգուշական միջոցներ ձեռք առնուեցան։

«ԷՆԷՐՃԻՆԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ԴԱՏԸ ՇԱՀԵՑԱՆ.— Ցայսմիկ է թէ Բաղաքապետ ճէմիլ փաշա որոշած էր որ իշապանները ասկէ ետք ոտիս, աւազ, կիր եւլն. չփոխադրեն։ Այս որոշումը վնաս պատճառած ըլլալով իշապաններուն, որոնք մեծ մասամբ պարսիկ են, դիմում եղաւ և նոյն իսկ պարսիկ դեսպանատան առջեւ ցոյց կատարուեցաւ որպէս զի այս կարգադրութիւնը չեղեալ նկատուի։ Բազաքապետ անողոք մնաց, քաղաքին փողոցներուն մաքրութիւնը և անցորդներուն հանգստութիւնը մտածելով։ Ասոր վրայ, որոշուեցաւ որ այդ կարգի չնուազանիներ կառքերով փոխադրուին, բայց ձիերը քիչ ըլլալուն և փոխադրակառքերը մեծ մասամբ զինուորական իշանութեանց կողմէ առնուած ըլլալուն համար, չինուելու վրայ եղող տուները կիսատ մնացին։ Բաղաքապետութիւնը, այս պարագան նկատի առնելով, առժամպէս արտօնեց իշապանները որ իրենց աշխատութեան սկսին, բայց պատուիրեց որ էշերու թափորը երկար չրլլայ բստ առաջնոյն, այլ միայն երկու էշէ բաղկանայ, որպէս զի ժողովուրդը չնեղուի։ Բայց անցորդները քան մը չչահեցան այս հաւով, օրավհետեւ փոխանակ մէկ իշապան վեց էշ վարելու, երեք իշապան երկերկու էշ կը վարեն, ինչ որ միանգամայն հաշիւը բերել է։

ԼԱՒԱԴՈՒՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ.— Առջի օր զինուորները Թագոմի հրապարակին վրայ մարզանք կատարելէ ետք զօրանոց կը վերադառնային։ Ինքնհեմ ոգեկ մը ուզեց անցնիլ ձիաւորներուն գիծէն, բայց ինկաւ և ապահովապէս պիտի ճզմուէր ձիու մը կողմէ, եթէ այս վերջինը, խելօք ոգեկը ազատելու փափաքով, ճիգ մը չընէր։ Արդարեւ ձին, տեսնելով այն վտանգը, որ կ'սպառնար ոգեկին, առաջակողմի օրունքները վերցուց և այդ դիրքին մէջ անշարժ կեցաւ, ժամանակ տալով անխոհեմ ոգեկին որ ոտք ելլէ ու անցնի երթայ։ Եւ ոգեկն ալ ճիշդ այդպէս ըրաւ ազատեցաւ չնորհիւ պատեւական կենդանին արթնամտութեանը։

ՇՆՈՐՀԱԿԱՒԻՐ. — Սորգրեալս ժանսատեղի և կինս կոգտապի ենթարկուած ըլլալով, Տքթ. Սարեան էֆ.ի ճարտարութեան և գիշեր ցորեկ չդադրող անխոնջ աշխատութեան չնորհիւ մազապուր ազատեցանք ստոյգ մահուընէ մը։ Ուստի պարտ անձին կը հայտնենք հրապարակաւ մեր խորին չնորհակալութիւնը և երախտագիտութիւնը յայտնել յիշեալ ազնիւ Տոքթորին։

Պանարմա «Մանզումէի» գործակալ
ՑՈՎՀ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ԿԱՐՄԻՐԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ).— Հանրային կարծիքը դժգոհ է պատերազմին վերսկսելուն առթիւ և կը փափաքի որ թշնամութիւնները ժամ առաջ վերջ գըտնեն։ «Վիներկկէմպէ Զայթունկ» ասոյդ կը նկատէ տէրութեանց չեղոքութիւնը։ «Ցօլքա Զայթունկ» կ'ըսէ թէ պատերազմին հետեւանքները նկատի առնելով, տէրութիւնք վերջ պիտի տան թշնամութիւններուն։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎԱՒԱՐ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ).— Տէրութիւնք թէև կը շարունակեն ըսել թէ չեզոքութիւն պիտի պահեն, բայց ընդհանուր պատերազմի մը կորստիւթիւնը Եւրոպայի ամէն կողմը վախ կը ներշնչէ։

Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր կողմէ Ռուսիոյ Զարին ուղղուած նամակը խիստ կարեւոր կը համարուի և ապացոյց մը կը նկատուի թէ ընդ. պատերազմի մը կարելիութիւնը քաղաքական բարձրագոյն չրջանակներու մէջ ալ երկիւղ կ'ազդէ։ Նամակին բովանդակութեան մասին կարծիքները կը տարբերին։ Զրոյցի մը նայելով, Ռուսիոյ սպառազինութիւններուն մասին հարցումներ եղած են և երկու տէրութեանց իրենց քանակները ցուցնելու համար միջոց մը ցոյց տրուած է։ Հաստատապէս կը կարծուի թէ Եւրոպայի մէջ հաշտութիւնը կամ պատերազմը Զարին ալիք պատասխանէն կախում պիտի ունենայ։

14 ՕՐ ՄԻԱՑՆ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ).— Այս տեղի քաղաքական չրջանակներուն մէջ կը յայտնուի թէ պատերազմը 14 օր միայն պիտի տեւէ։ Պուլկարները Զաթարձայէ եռ քաշուելու վրայ են։

ԴԱՂՏԻՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ).— Վիէննայի մամուլին և քաղաքական չրջանակներուն մէջ դարձեալ կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ գաղտնի դաշնագիր մը գոյութիւն ունի։

ԱԼԱՆԱՑԻՆԵՐԸ ՍԵՐՊԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ). — Այս պանդիները կամաւորներու խումբ մը կազմելին տիպելու համար Սերպերը որ Տրամը պաշարեն։

ՎԵՀ ծագելով, Ռուսերը ատպարներով և բիրերով յարձակեցան յոյն քահանաներուն գտնուած երկու վանքերուն վրայ, զոր գրաւեցին։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց։

ԴԱՐԹԱԼի մէջ քօլերայի դէպք մը պատահեցաւ։ Զգուշական միջոցներ ձեռք առնուեցան։

«ԷՆԷՐՃԻՆԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ԴԱՏԸ ՇԱՀԵՑԱՆ.— Ցայսմիկ է թէ Բաղաքապետ ճէմիլ փաշա որոշած էր որ իշապանները ասկէ ետք ոտիս, աւազ, կիր եւլն. չփոխադրեն։ Այս որոշումը վնաս պատճառած ըլլալով իշապաններուն, որոնք մեծ մասամբ պարսիկ են, դիմում եղաւ և նոյն իսկ պարսիկ դեսպանատան առջեւ ցոյց կատարուեցաւ որպէս զի այս կարգադրութիւնը չեղեալ նկատուի։ Բազաքապետ անողոք մնաց, քաղաքին փողոցներուն մաքրութիւնը և անցորդներուն հանգստութիւնը մտածելով։ Ասոր վրայ, որոշուեցաւ որ այդ կարգի չնուազանիներ կառքերով փոխադրուին, բայց ձիերը քիչ ըլլալուն և փոխադրակառքերը մեծ մասամբ զինուորական իշանութեանց կողմէ առնուած ըլլալուն համար, չինուելու վրայ եղող տուները կիսատ մնացին։ Բաղաքապետութիւնը, այս պարագան նկատի առնելով, առժամպէս արտօնեց իշապանները որ իրենց աշխատութեան սկսին, բայց պատուիրեց որ էշերու թափորը երկար չրլլայ բստ առաջնոյն, այլ միայն երկու էշէ բաղկանայ, որպէս զի ժողովուրդը չնեղուի։ Բայց անցորդները քան մը չչահեցան այս հաւով, օրավհետեւ փոխանակ մէկ իշապան վեց էշ վարելու, երեք իշապան երկերկու էշ կը վարեն, ինչ որ միանգամայն հաշիւը բերել է։

ԼԱՒԱԴՈՒՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ.— Առջի օր զինուորները Թագոմի հրապարակին վրայ մարզանք կատարելէ ետք զօրանոց կը վերադառնային։ Ինքնհեմ ոգեկ մը ուզեց անցնիլ ձիաւորներուն գիծէն, բայց ինկաւ և ապահովապէս պիտի ճզմուէր ձիու մը կողմէ, եթէ այս վերջինը, խելօք ոգեկը ազատելու փափաքով, ճիգ մը չընէր։ Արդարեւ ձին, տեսնելով այն վտանգը, որ կ'սպառնար ոգեկին, առաջակողմի օրունքները վերցուց և այդ դիրքին մէջ անշարժ կեցաւ, ժամանակ տալով անխոհեմ ոգեկին որ ոտք ելլէ ու անցնի երթայ։ Եւ ոգեկն ալ ճիշդ այդպէս ըրաւ ազատեցաւ չնորհիւ պատեւական կենդանին արթնամտութեանը։

ՇՆՈՐՀԱԿԱՒԻՐ. — Սորգրեալս ժանսատեղի և կինս կոգտապի ենթարկուած ըլլալով, Տքթ. Սարեան էֆ.ի ճարտարութեան և գիշեր ցորեկ չդադրող անխոնջ աշխատութեան չնորհիւ մազապուր ազատեցանք ստոյգ մահուընէ մը։ Ուստի պարտ անձին կը հայտնենք հրապարակաւ մեր խորին չնորհակալութիւնը և երախտագիտութիւնը յայտնել յիշեալ ազնիւ Տոքթորին։

Պանարմա «Մանզումէի» գործակալ
ՑՈՎՀ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ԿԱՐՄԻՐԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ).— Հանրային կարծիքը դժգոհ է պատերազմին վերսկսելուն առթիւ և կը փափաքի որ թշնամութիւնները ժամ առաջ վերջ գըտնեն։ «Վիներկկէմպէ Զայթունկ» ասոյդ կը նկատէ տէրութեանց չեղոքութիւնը։ «Ցօլքա Զայթունկ» կ'ըսէ թէ պատերազմին հետեւանքները նկատի առնելով, տէրութիւնք վերջ պիտի տան թշնամութիւններուն։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎԱՒԱՐ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ).— Տէրութիւնք թէև կը շարունակեն ըսել թէ չեզոքութիւն պիտի պահեն, բայց ընդհանուր պատերազմի մը կորստիւթիւնը Եւրոպայի ամէն կողմը վախ կը ներշնչէ։

Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր կողմէ Ռուսիոյ Զարին ուղղուած նամակը խիստ կարեւոր կը համարուի և ապացոյց մը կը նկատուի թէ ընդ. պատերազմի մը կարելիութիւնը քաղաքական բարձրագոյն չրջանակներու մէջ ալ երկիւղ կ'ազդէ։ Նամակին բովանդակութեան մասին կարծիքները կը տարբերին։ Զրոյցի մը նայելով, Ռուսիոյ սպառազինութիւններուն մասին հարցումներ եղած են և երկու տէրութեանց իրենց քանակները ցուցնելու համար միջոց մը ցոյց տրուած է։ Հաստատապէս կը կարծուի թէ Եւրոպայի մէջ հաշտութիւնը կամ պատերազմը Զարին ալիք պատասխանէն կախում պիտի ունենայ։

14 ՕՐ ՄԻԱՑՆ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ).— Այս տեղի քաղաքական չրջանակներուն մէջ կը յայտնուի թէ պատերազմը 14 օր միայն պիտի տեւէ։ Պուլկարները Զաթարձայէ եռ քաշուելու վրայ են։

ԴԱՂՏԻՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ).— Վիէննայի մամուլին և քաղաքական չրջանակներուն մէջ դարձեալ կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ գաղտնի դաշնագիր մը գոյութիւն ունի։

ԱԼԱՆԱՑԻՆԵՐԸ ՍԵՐՊԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ). — Այս պանդիները կամաւորներու խումբ մը կազմելին տիպելու համար Սերպերը որ Տրամը պաշարեն։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄԸ

Վիէննա 5 Փետր. (Սապահ).— Վիէննայի քաղաքական չրջանակներուն ստացած գաղտնի տեղեկութիւններէն կը հաւկցուի թէ Ռուս կառավարութիւնը ա՛լ աւելի փութաջանութեամբ կը չարունակէ իր սպառազինութիւնը։

ՍԵՐՊԵՐՈՒ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ).— Պուլկարիա, նոր սկսած պատերազմին մէջ Սերպիոյ օժանդակութիւնը ապահովելու համար հողային բաժանումին մէջ մեծ զիջումներ ըրած է և այս հիման վրայ երկու տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է։ Սերպ կառավարութիւնը կարեւոր ոյժ մը ղրկելու վրայ է ռազմավայր, պուլկարներուն օգնութեան։

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍԻ ԽՕՍՔԵՐԸ

Վիէննա, 5 Փետր. (Սապահ).— Վէնիզէլոս, Պելկրատ և անկէ Սելանիկ երթալու համար այս տեղ ժամանած ըլլալով աւստրիացի քաղաքագէտներու հետ իր տեսակցութիւններուն մէջոցին յայտնած է թէ անհրաժեշտ է որ կղզիները Ցունաստանի թողուին։

ՍԵՐՊ ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐ ԷՏԻՐՆԷԻ ԱՌՋԵՒ

Լոնտոն, 5 Փետր.— Պելկրատէն «Տէյլի Մէյլ»ի կը հեռագրեն թէ սերպերը 18 սանթիմնոց 42 հատ թնդանօթներով էտիրնէի ամրակոծման կը մասնակցին։

Բարիզ 5 Փետր.— Զինուորական գրոծողութիւններու մասին ոչ է ճիշդ լուր չկայ։ Հակառական լուրեր կը հասնին միայն։

Պելկրատէն «Թանի կը հեռագրեն թէ պուլկարները Զաթարձայի վրայ պիտի չարձակին և թէ սերպ զինուորները վերջերս ամբակոծման մէջ մասնակցութիւն պիտի չունենան։

ՊՈՒԼԿԱՐԵՒՈՒՄԷՆ ԲՐՈՒՈՔՈՒԼԸ ԵՒ ՌՈՒՄԷՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Պուքրէշ, 5 Փետր.— Ռումէն մամուլը կը բողոքէ պուլկարեւումէն բրոքոքուին դէմ, որ չգոհացներ պաշտօնական չրջանակները։ Այսուհանդերձ նոր բանակցութիւններ սկսելու իրր հիմ կը նկատէ զայն։

ՑՈՑՆԵԼՈՊՈՒԼԿԱՐ ՅԱՐԶԱԿՈՂԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՎՐԱՑ

Բարիզ, 5 Փետր.— Պուլկար զինուորական գործողութիւնները այնքան ուժգ

ԽԱՍԹԱՇԱՆԻ ԽԱՆԻ ՀԱԿԱՏԱԳԻԸ

«Թասվիր Էֆքյար» իր երեկուան թիւին մէջ կը գրէ.— Խասթանէ խանի փափկանութեան խնդիրը ժամանակէ մը վեր Էրզրումի և Պասրիարքարանի միջև բանակցութեան առարկայ եղած էր։ Այս անգամ որոշում տրուած ըլլալով որ խանը կը պատկանի Էրզրումի վարչութեան, այս վերջինը տիրապետ է նոյն գաւառին։

ԽՈՎՎԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ ԵՐԶՆԿԱՅԻ ՍԷՋ

Երզնկայէն դէպ. 28 թիւով կը գրուի «Ծառայի.—

Թիւնէ ութը օր առաջ, պատին վրայ փակցուած տեղեկագիր մը, ուր ի մէջ այլոց գրուած էին հետեւեալները... «Զար Ֆէրտինանտ գերի բռնած հոս բերինք, այսուհետև քրիստոնեաները ջարդենք...»

Անագին ամբոխ մը հաւաքուած սարսափով կը կարդայ այդ լուրը, իսկ անոնց մէջէն երկու մոլլաներ կը պոռան հրապարակաւ. «Ալ ի՞նչ ենք կեցեր, մենք ալ հոս սկսինք գործի։» Իարեքանաս բար կառավարութիւնը իսկոյն կը ձերբակալէ այդ անձերը, կը գրաւէ յայտարարութիւնը, և երկար պրպտումներէ յետոյ, կը գտնուի յայտարարութեան հեղինակը, որ դեռ բանտն է, երկու մոլլաներուն հետ։ Կառավարութեան այս աշխուժ հսկողութեան շնորհիւ կը հանդարտի անմիջական կերպով տեղեկացող յուզումը և յայտնի կ՚ըլլայ թէ յայտարարութեան հեղինակները փորձել ուզեր են հասարակութեան և կառավարութեան արամադրութիւնները։

ՆՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պուլանդէն կը գրուի Կարնոյ «Ծառայի»ին.— Մեր տարաբախտ գաւառը, չկայ ամիս, որ չունենայ իր զոհը, զանց ընելով այն տարառոգեցիկ զուլումները, զոր մարդկութիւնը գործ կը դնէ այս խուլ անկիւններուն մէջ։

Դեռ թարմ է ներքին Պուլանդի Լիւճեցի Սերոբ Գրիգորեանի սպանութիւնը, որ կատարուեցաւ Նոյեմ. 4ին մուսաֆիրներու ձեռքով։ Դեկտ. 9ին սպանութեան նոր դէպք մըն ալ տեղի կ՚ունենայ Վերի Պուլանդի Գաքաւու գիւղը, սակայն սպանութեան իրողութիւնները.— տեղի բնակիչներէն չերքեզ Մէհմէտ Զաբրիկ և Միրզա պէյի Մահմուտը, գիւղի քահանայ Տ. Գաբրիէլի պարտէզը կը մտնեն և մի քանի ծառեր կոտրելէն յետոյ կ՚ուզեն տանիլ, պարտէզին մօտիկ դրացի Յակոբ Եղոյեանի դիպուածով կատարուած գողութիւնը կը տեսնէ, չերքէզները կը պատուիրեն Յակոբին, որ ոչ ոքի յայտնէ խնդիրը, հակառակ պարապային կը վնասուի։

Այս խօսակցութենց միջոցին քահանան հեռուէն կը նշմարէ եղածը, չերքէզները կը փախչին, տանը բակը դարանի կը մտնեն, տէրերի բացակայութեան և ոստյի պատասխանին վրայ, դարան մտնող չերքէզներէն Մահմուտը պրաուչիկ ատրճանակով կը կրակէ խօսակիցներուն վրայ, բռնէսպէս Յակոբը վար կ՚ինկնայ, գնդակը աջ բազուկն ու կուրծքը ծակելէն յետոյ կը մնայ հոգի կողերուն մէջ։ Վիրաւորի վիճակը ծանր է, իսկ չերքէզները խոյս տուած են ու կը հետապնդուին։

ՀՈՂԱԳՈՐԾԸ ԿԸ ԶՐԿՈՒԻ ԻՐ ՀՈՂԵՐԻՆ

Բարերդէն կը գրուի «Ծառայի»ին.— Երկրագործական պանքան վերջերս խստութեամբ ձեռնարկած է հին ու նոր պահանջներու գանձման և հարիւրաւոր արտեր աճուրդի հանած, որոնք հետզհետէ շատ նուազ գներով կ՚ելլեն հողագործի ձեռքէն և սեփականութիւն կը դառնան դրամատէրերու։

Խեղճ հողագործը պէտքէն և նեղութենէն ստիպուած փոխառութիւն կնքած է իր իսկ լումաներովը գոյութիւն առած պանքային։

Այս պահուս պարտականներէ շատեր ունեւոր զաւակներ կամ եղբայրներ ունին կուսոյ վայրերը, որոնցմէ ոմանք մեռնելու անընդհատ դրամ կուղղեն, և հողագործը ստիպուած է ամէն պէտք առաջ նիւթական օգնութեան փութալ իր սրատատրին, որ ո՛վ գիտէ ի՞նչ տառապանքներէ անցած է։ Վկայ են արձանագրութիւնները։

Պատերազմ. նպաստ ալ վճարեց հողագործը, և այժմ ալ մէկիկ մէկիկ իր արտերուն ձեռքէ ելնելը կը տեսնէ։

Զարմանալի է, որ պանքան ամէնը մէկ մարակով կը խարազնէ, բնաւ չի վճարողն ալ, պարտքին կարեւոր մասը կամ կէսը վճարելով մնացորդին 1-2 ամիս պայմանաժամ խնդրողն ալ։

Օրինակ մինչ Վարդանանցի Հայիկ իր 1500 ղրշ. պարտքէն 8 ոսկի վճարելով (Ռուսատանէն նոր էր դրկած իր տղան) մնացածին համար մինչեւ մարտ օր կը խնդրէր, մերժուեցաւ բոլորովին և 40 ոսկի արժող արտը ծախսեցաւ 1700 ղրուշի։

Ականատես եղանք Կիւմիշխանէէն եկող թուրք հարենակցի մը ազերատնքին, որուն Նիվ գիւղի մէջ ունեցած արտին թափուն նախկին տիրոջ անուան վերջերս ծախուած էր նախկին տիրոջ պարտքին փոխարէն։ Հոս անչուշտ մեծ չափով պատասխանատու է նախկին տէրը և նոյն ատեն կիւղեն Հէյլեթը իսթիեարիչէն։

Եթէ նոր մասնավճարները և գտնէ մնացորդին 2-6 ամսուան պայմանաժամ տալը վաղուն, վասն զի այսօր տասնեակներով պարտականներ կան որոց այս մտօք դիմումները խստիւ կը մերժուին, մէկ ամսուան մէջ հաւատացած ենք, որ շատ երկրագործներ պիտի ղրկուին իրենց հողերէն անդնդան գներու փոխարէն։

Այս ստիպիչ կուսակալին մասնաւոր և շուտափոյթ հոգածութիւնը կը խնդրենք ի սէր աշխատաւոր շինականին, որպէս զի մասնավճարները ընդունելով, մնացեալին համար գէթ 2-6 ամիս պայմանաժամ տրուի, ինչ որ մեծագոյն բարիքը պիտի ըլլայ գիւղացիութեան եւ ասնա մը դրամատէրերու ագահութեան։

ԿԱՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թիֆլիզի մէջ Յսվ. 12ին մեռած է թաքստապէ առաւելագոյն պատերազմի հերոս զօրավար Յովհաննէս Լազարեանի որդին՝ զօրավար Այրքանդր Լազարեան։ Հանգուցեալը ծնած էր 1858ին։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուած է զինուորական մեծ պատիւներով. ներկայ եղած են Կովկասի փոխարքայի կինը, իր երկու օգնականները, բազմաթիւ զինուորականներ, և օտար հիւպատոսներ։

*** «Ռէչ» կ՚ըսէ թէ Հայ պատգամաւորութիւնը ոչ Լոնտոնի վիճաժողովին և ոչ ալ Ռուսաստանի մօտ Հայաստանի բարենորոգումներու մասին ոեւէ միջնորդութիւն չէ յարուցած։

*** Արտասահմանի թերթեր կը գրեն թէ՝ Մեծ Պետութիւնները այժմ կը մշակեն Փոքր Ասիոյ բարենորոգումներուն նախագիծը, որ պիտի յանձնուի Բ. Դրան։

*** Վեհ. Հայրապետը հրահանգ տուած է Ռուսաստանի բոլոր առաջնորդներուն, որ թեմերու Հայ քահանաներու միջոցաւ յորդորեն Ռուսատանն գտնուող թրքահայերը, որպէսզի դրամական օգնութիւններ հասցնեն թրքահայ Հայաստանի աղքատ Հայ մանուկներու կրթական գործին համար։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ երէկ Ազգ. Հիւանդանոց երթալով այցելեց Տ. Գրիգորիս եպս. Յովհաննէսեանի, որ իբր հիւանդ կը գտնուի։ Ն. Սրբազնութիւնը յետոյ այցելեց Ս. Յակոբայ որբանոցը, ուր որբերուն անկողիններուն ախտակամածին վրայ անխամ կերպով ձգուած բալաը և չէնքին խայխալ վիճակը տեսնելով, դիտողութիւններ ըրաւ և պէտք չեղաւ որբերու լաւ խնամքութեան։

ՍՏԱՑԱՆՔ «Հայուն Տարեցոյցը»ի հրատարակիչ տիար Սահակ Մեսրոպի նոր հրատարակած մէկ երկը՝ ԻՎԱՆՃԷԼԻՆ, գունաւոր պատկերներով և գեղեցիկ տպագրութեամբ։ Գին 4 ղրշ.։

ԺՈՂՈՎՈՐԴ «Լսարանական» Միութեան դասախօսութենց յանձնախումբը որոշած է, միութեան լսարանին մէջ, սկսիլ գիտական դասերթաքներու շարքը։ Առաջին դասախօսութիւնը պիտի տրուի Յունվ. 24, ժամը 8ին (Ը. Ե.)։ Պիտի խօսի Պ.Դ. Խաժակ։ Նիւթն է, Ինչ է Սոցիալիզմը։ Մուտքը ազատ է։

Միւս դասախօսութիւնները պիտի յայտարարուին շուտով լրագիրներու միջոցաւ։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՌԱՑՈՒԹԻՒՆ.— Բնիկ Ագարակարցի, 23 տարեկան, Կարապետ Մաւսեան անուն երիտասարդը երկու տարի իբրեւ զինուոր Շգուտրա ծառայած, սակայն ներկայիս անյայտ մնալուն, կը խնդրենք իր մասին լուր ունեցողներէն, որպէսզի հաճին յանուն մարդասիրութեան իմացնել խմբագրութեանս, իր ծնողքը մահոգութենէ ազատելու համար։

ՍՏՈՅԱՆՔ Ազատ Մատենադարի 43րդ հրատարակութիւնը։ ՄՆՄ ՎԷՊՐ, Տաղաչափեալ ուրուագիծ։ Գին 4 ղրուշ։

ՍՏԱՑԱՆՔ Մայր եկեղեցւոյ դպրապետ Մէհէբեան էֆ.ի կողմէ ձայնագրուած և Տերունեան էֆ.ի ջանքով հրատարակուած Հայ եկեղեցւոյ շարականներու առաջին պրակը, որ կարեւոր պակաս մը կը լրացնէ և առաջին անգամ է որ հրապարակ կը հանուի։ Յայտարարութիւնը տեսնել Դ. երեսին մէջ։

ՄԻՈՎԱՅԻՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՆԻՍՏԸ

Օսմանեան նաւաբաժինին կողմէ հասած տեղեկութիւններուն վրայ, Մովային Նախարարի փոխանորդ և խորհրդական Միւսմէմ փաշա նիստի հրաւիրեց Մովային բարձրագոյն խորհուրդը, որ խորհրդակցեցաւ կացութեան վրայ։

ԿԷԼԻՊՕԼՈՒԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ԹՈՂՈՒՆ ՄԻՒՐԷՖԹԷՆ

Հեռագիրները հաղորդած էին որ Պուլկար բանակին պատկանող զօրագունդ մը Դաստրքէոյէն դէպի Գաւք յառաջանալով, անկէ Էքէմիլ անցած էր։ Ծովերքը գտնուած այս դիրքէն մինչեւ օսմ. զինուորներուն համակիրուած վայրը՝ Պուլայիր, 15 քիլոմէտր հեռաւորութիւն կայ։ Իշնամին, որ յաջողած էր երկու օրուան մէջ Քօճա Զէյմէի արեւելեան եղերքն և Սարոսի հիւսիսային արեւելեան մասին վրայ գտնուած Քաթքէսիյէն մինչև Էքէսմիլ 30—40 քիլոմէտր տեղ յառաջանալ, անշուշտ Պուլայիրի ամրացեալ գիծերուն առջեւ օսմ. զինուորներու հետ դէմ առ դէմ պիտի գտնուի։ Մէկ կողմէ Շարքէօյը և Միւրէֆթէն գրաւող թշնամի բանակին դէպի արեւելք յառաջանալը և միւս կողմէն Էքէսմիլ գալով դէպի Պուլայիրի ամրութիւնները ուղղուիլը զինուորական ուշագրաւ գործողութեան մը յառաջացնելու կը թուին։ Կերեւի թէ Պուլկար բանակը Մարմարայի ծովեզերքը դիրք բռնել կուզէ, որպէս զի Իստամբուլն յառաջանալիք օսմ. բանակին դահավէժ գիծը կարէ։

*** «Ֆէրեզման» կ՚իմանայ թէ Պուլկար զինուորները թէև Միւրէֆթէի մէջ Զուսաֆ եղբայրին ամրակոծութեան դիմադրել ուզած են, բայց անոր կրակը շատ քուռն ըլլալուն համար, ստիպուած են թողուլ ըրեց գրաւած դիրքը։

ՆԵՐՔԻՆ ՓՈԽԱՄԻՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿՆՔՈՒԻ

Գրուած էր թէ կառավարութիւնը նրիթական պակաս մասամբ գոնացում կարենալ տալու համար ներքին փոխառութիւն մը պիտի կնքէր։

Երէկ Բ. Դրան կողմէ ստացանք հետեւեալ պաշտօնական յայտարարութիւնը, որ կը հասատատէ հրատարակուած լուրերը։

«Պատերազմական արագաշարժ կարդի ծախքերու համար այսօր օսմ. կառավարութիւնը բոլոր օսմանցիներու աջակցութեանը և օգնութիւնը դիմած է։

«Որպէս զի այս օգնութիւնը կարելի ըլլայ ամէնէն աւելի բացայայտ և արդիւնաւոր կերպով ապահովել, կայսերական ըրատեղմ մը որոշուած է ներքին փոխառութիւն մը կնքել։ Այս տարիւ կալուածական տուրքերը փոխարժէք ցոյց տալով ճուկէս միլիոն ղրուշի փոխառութիւն մը հրապարակ պիտի հանուի։ Տարբերին հինգ տոկոսաբեր գանձատոմսերու միջոցաւ։ Այս գանձատոմսերու արժէքը պիտի ըլլայ օսմ. ոսկին հարիւր ղրուշի հաշուով հարիւր տասը ղրուշ, այսինքն ապագայան ոսկի մը թէ՝ տոկոսը և թէ դրամագլուխը հինգ կարօսներու բաժնուած, որոնք պիտի վճարուին ամէն տարի Նոյեմբեր 30ին։

«Պայմանաժամը լրացած կարօսները օսմ. երկիրներու մէջ ելմտական մնուցկներէն հնչուն դրամով պիտի վճարուին։ Իսկ անոնք որ իրենց կալուածական տուրքին փոխարէն կ՚ուզեն այս գանձատոմսերը տալ, պիտի արտօսուին։ Անոնք որ փափաքող են գնել, այժմէն պէտք է իրենց ուզած քանակութեամբ գանձատոմսերու փոխարժէքը պեռական մնուցկներուն յանձնեն, ուստի իրենց ընկալագիրը պիտի տրուին ի հաշիւ գանձատոմսերու և յետոյ այդ ընկալագիրը որոշուած գումարին հետ համաչափ քանակութեամբ գանձատոմսերու հետ պիտի փոխանակուին։

ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Կը հասատատի թէ կառավարութիւնը մտադիր է ի հարկին փոխառութիւն մը կնքել Թոքգաբուի պարտին քանի մը թանկագին գոհարեղէնները աւանդ ձգելով, կ՚ըսէ «Մոնիթէօռ»։ Սակայն կարգ մը շրջանակներու մէջ կրնենքուի այս լուրը։

ՄԱՇՈՒՏ ՇԷՎՔԷԹ ՓԱՇԱ ՁԱԹԱԼՃԱՅԻ ՄԷՋ

Ինչպէս երէկ գրած էինք, Վարչապետը Զաթալճա գացած էր այսօր վերադառնալու համար և սակայն երէկ վերադարձաւ։ Այս պարագան քաղաքական շրջանակներու մէջ կարծել տուաւ թէ Վարչապետը Զաթալճայի մէջ Մ. Սավֆի հետ տեսակցած է և սակայն առաջին տեսակցութեան միջոցին իսկ կարելի չըլլալով համաձայնութեան փոյթ կէտ մը իսկ գտնել, անմիջապէս Պոլիս վերադարձած է պատերազմը առանց այլեւայլի մինչեւ վերջը չարունակելու մտօք։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ Բ. Դրան մէջ նիստ գումարելով զբաղեցաւ օսմանեան բանակի վարիչներուն կողմէն հասած տեղեկագրերու ընթերցումով և նկատի առաւ օսմանեան կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան վերաբերող խիստ կարեւոր խնդիրներ, որոնց մասին խորհրդակցութիւններ կատարեց։

*** Վարչապետը, որ քանի մը օրէ ի վեր Բ. Դրան մէջ կը գիշերէր երէկ գիշերուընէ սկսեալ պատերազմական պաշտօնատան մէջ գիշերել սկսաւ։

*** Եէմէնի կուսակալը և Երուսաղէմի կառավարիչը հրաժարական տուած են։

ՍՕՖԻԱՅԻ ԴԱՇԼԻՃԸ 24 ԺԱՄ ՄԻՋՈՑ Կ՚ՈՒԶԷ

Ինչպէս երէկ գրած էինք, Էսիրէլի օտարոտպատակները չէկոր վայր մը փոխադրելու համար օսմանեան կառավարութիւնը հաւանութիւն յայտնած և այս կերպով հրահանգ ալ տուած էր։ Այս անգամ կը տեղեկանանք թէ մեծ տէրութենց կողմէ պուլկար դատիճին մօտ նոյն նպատակով եղած դիմումի մը Սոֆիայի դահիճը պատասխանած է թէ տրամադրելու համար 24 ժամ.ան միջոցի մը պէտք ունի։

ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Նահանգային բարենորոգմանց յանձնաժողովը երէկ դարձեալ նիստ գումարեց Բ. Դրան մէջ Հաճի Ամիր պէյի նախագահութեան տակ, և իր պաշտօնը լրացնելով տեղեկագիրը ղրկեց Նախարարաց Խորհուրդին։

ԷՎԳԱՖԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴԸ

Էվգաֆի Նախարարին փոխանորդ կարգուեցաւ Դատական նախարար Իպրահիմ պէյ։ Կայս. իրաւէ մը վաւերացուց այս անուանումը։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՏՈՐՄԻՆ ԸՆԴԴ. ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ

Իզմիր գտնուող ամերիկեան «Էնրոթ» մարտանաւին հրամանատար դեր-ծովակալ Կինք Միջերկրականի մէջ գտնուող ռազմ նաւաբաժիններուն ընդհանուր հրամանատար անուանուեցաւ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԿՈՂՄԷ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑԱՒ

Երէկ Ռումանիոյ նոր դեսպանը Տօլմա Պաղչի պարտէզ երթալով Սուլթանին կողմէ ընդունուեցաւ և իր վկայագիրները ներկայացուց անոր։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆԸ

Հպատի ճուտամ, որ իր կինը և ընտանիքին մաս անդամները կախաղանաձութեամբ սպանուած ըլլալուն համար մահուան դատապարտուած և վճիռը Սուլթանին կողմէ վաւերացուած էր, երէկ առաւ Ունգարանի կամուրջին գլուխը կախաղան հանուեցաւ։ Դատապարտեալը առաւուն ժամը 7 ու կէսին կեդր. բանտին մէջ բժշկական քննութեան ենթարկուեցաւ և հանգուցեալով որ հիւանդ չէ, կախաղանին վայրը տարուեցաւ։ Կեդր. Բանտին իմամ յորդորներ ըրաւ անոր և հարցուց թէ վերջին կամք մը, փափաք մը ունի։ Մահապարտը կտակ ըրաւ որ իր կարասիները և իր ոսկեայ կնոջ հօրմէն ունեցած 10 ոսկի պանդիսը իր քրոջը տրուի։ Ցետոյ աւելցուց որ ինք անմեղ է։ Ոստիկան զինուորներ, Վերսքենի ատեանի Ընդհ. դատախազի օգնական Պիւրհանէտտին պէյ, Եղեռնագատ ատեանի անդամ Բասքաէֆ., քարտուղար Շէֆիք պէյ և Դալաթիոյ ոստիկանապետ և ուրիշ պաշտօնեաներ ներկայ եղան դատապարտեալին կախաղան հանուելուն։

*** Թէեւ լսուած էր թէ երէկ Սուլթան Պայազիտի հրապարակին վրայ կախաղան պիտի բարձրացուէր Զէքի պէյը սպանող ալպանացի Մուսան, բայց մահավճիռին գործադրութիւնը յետաձգուած է չաքաթ օրուան։

ՕՏԱՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԸ

Վերջնականապէս որոշուեցաւ օսմ. հողն վտարել այն թղթակիցները, որոնք Ղրիմեցի եղած ազգարարութեան հակառակ կը շարունակեն օսմ. կառավարութեան արժանապատուութիւնը վիրաւորող թղթակցութիւններ ղրկել իրենց պատկանած թերթերուն։

*** Հաղարապետ Վասֆը, հեծելազօրքի հարիւրապետ Իզզէթ, հետեւակազօրքի միւլազիմ Ռէսմլ պէյերը պաշտօն ստացան ամէն օր պատերազմական պաշտօնատան մէջ տեղեկութիւններ հաղորդել թէ օտար և թէ տեղացի օրագրողներուն։

ՎԱՐԶԱՊԵՏԸ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

Վարչապետը երէկ կէս օրէ առաջ կայս. պալատ երթալով Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ։ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա Սուլթանին մօտ երկու ժամու չափ մնալէ և օսմ. բանակի ու երկրին քաղաքական վիճակին վրայ տեղեկութիւններ տալէ վերջ Բ. Դուռ դարձեալ Նախարարաց Խորհուրդին նախագահեց։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Երէկ ներքին գործոց Նախարարի խորհրդական Սամիհ պէյին նախագահութեան տակ պաշտօնեաներու յանձնաժողովը նրա գումարելով զբաղեցաւ կարգ մը պաշտօնեաներու փոփոխութեան և անուանման խնդրով։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կայս. Ա. սենեկապետը և անձնական գանձու տեսուչը երէկ Բ. Դուռ գալով վարչապետին հետ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։

*** Մովային Նախարարութեան խորհրդական Միւսթէմ փաշա, ծերակուտական Ալի Հայատ պէյ, աւստրիական դեսպանատան Ա. Թարգման Մ. Բարա, մաքսային տրոց տեսուչ Մ. Դրօֆօրթ, ինչպէս նաեւ իտալական դեսպանատան Ա. Թարգմանը երէկ Բ. Դուռ գալով վարչապետին հետ կարեւոր տեսակցութիւններ ունեցան։

*** Կայսերական իշխան Մէհմետ էֆ. երէկ Սուլթանին կողմէ ունկընդրութեան ընդունուեցաւ։

*** Ռուս դեսպանը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նորատունկեան էֆ.ի հետ, որ իր մեկնումը յետաձգած է։

*** Ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդը երէկ պատերազմական պաշտօնատան մէջ տեսակցեցաւ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի հետ։

*** Դերման դեսպանատան զինուորական կցորդը Պատերազմական պաշտօնատան մէջ տեսակցեցաւ Էնվէր պէյի հետ։

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԵԳԻՊՏՈՍ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Երէկ ռումանական չոգեկնաւով Եգիպտոս մեկնեցաւ նախորդ ներքին գործոց Նախարար Բէշիտ պէյ իր նստնիքով մեկտեղ։

ՄԻՒՐԷՖԹԷԻ ԵՒ ՇԱՐՔԷՕՅԻ ՑՈՅՆԵՐԸ

Միւրէֆթէի և Շարքէօյի բնիկ Յոյները. օսմ. մարտնաւերու կողմէ կատարուած ոմբակոծութենէն ետք հրասանուամբեր կազմելով դժուարութիւններ հանելու աչքատած են։

ԱՌՏՈՒԱՆ ԴԷՄ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԹՈՅԼ ՉԻ ՏԱՐ ՈՐ ՀԻՒՊԱՏՈՍՆԵՐԸ ՄԵԿՆԻՆ ԷՏԻՐՆԷՆ

Բարիզէն երէկ գիշեր առնուած հեռագիր մը կ՚ըսէ.— Սոֆիայէն «Մաթէն»ի կը հեռագրուի թէ կառավարութիւնը որոշեց մերժուց էտ նէի օտար հիւպատոսներուն պահանջը, որ է կա՛մ չկոչ գօրք մը հաւաստել և կամ թոյլ տալ օտարականներուն որ ապատօրէն մեկնին էտրնէէն։

ՁՕՐԼՈՒԻԷՆ ՆՈՐ ՁՕՐՔ ԿՈՒԳԱՑ ԷՏՐՆԷ

Պէյրութէն երէկ գիշեր առնուած հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ պուլկար զօրավար Սարֆ Ֆոֆի զօրաբաժինը Զօրլուէն էտրնէ եկած է պաշարման բանակը ստուարացնելու համար։

ՆՈՐ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԷՏՐՆԷԻ ՎՐԱՅ

Ֆիլիպէէն առնուած հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ պուլկարական 11րդ զօրաբաժինը վաղը նոր յարձակում մը պիտի ընէ Էտրնէի վրայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԶՈՐՍ ՀՐԵՏԱՆԻ ՓՁԱՑԱԾ

Այսօրուան «Թանին» կ՚իմանայ թէ Էսիրէլի չրջակայքը պահուած թշնամին չորս հրետանին, որոնց տեղը երեւան հանուած էր, ամրոցէն արձակուած թնդանօթներով փճացաւ։

ՇԷՅԻՖ ՍԻՆՈՒՄԻՒԻ ԿՈՂՄԷ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Այսօրուան «Թանին» կ՚իմանայ թէ Շէյխ Սինուսիի կողմէ պատուիրակութիւն մը Պոլիս կուգայ, նուէրներ բերելով Սուլթանին։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պելկրատ, 5 փետր.— Մ. Վէնիզելոս ժամանեց և այցելեց Մ. Բասիչի։ Յետոյ ներկայացաւ թագաւորին։ Մ. Բասիչ հացկերոյթ տուաւ ի պատիւ Մ. Վենիզելոսի։ Կէչոֆ հեռագիր ուղղած և Մ. Վենիզելոսը աւանդեալ փափաք յայտնած ըլլալով, այս վերջինը Սոֆիա ուղեւորեցաւ։

Բէօռլիկսպէրկ, 5 փետր.— Վիլհելմ կայսր հոս ժամանեց Աբեւելեան Բրուսիոյ նահանգին ապատամբութեան հարուածակիր հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար։

Պուքրէշ, 5 փետր.— Ռուս դեսպանը մամուլին դրկած զեկոյցով մը կը հերքէ այն լուրը թէ Ռուսիա ձեռնարկներ ըրած է Պուքրէշի դէմ։

— 210 —

որովհետեւ, յուսատատ մնալուս վրայ վստահ, կ՚ուզեմ, նմաններուս հանդէպ իմ ունեցած սիրոյս, զանէ դանոնք խուսափեցնել իմ ահաւոր վիճակէս։

— Այնպէս որ դուք կը պարտադրէք անոնց ամբողջ ճշդումի, տառապանքի, և դժբախտութեան կեանք մը, անոնց ապահովելու համար ինչ։ Ցուսախաբութեան վայրկեան մը որ վերջին չունի մը տեւողութիւնը միայն պիտի ունենայ։

Հոգ չէ։ Հաւատացէ՛ք ինձի, վայրկեանը այնքան սարսափելի է որ իր մեղմացումը չատ սուղ գինուած չըլլար ամբողջ եղկելի կեանքով մը, ինչպէս կ՚ըսէք։

Ասպետը անոր նայեցաւ պահ մը զայրացկոտ ապշութեամբ մը, և թրթռուն ձայնով։

— Կը համարձակիք իսկոյն մարդկութեան վրայ, երբ կ՚երազէք դժբախտութեան ամբողջ կեանքով մը կռուլ տալ անցաւոր վայրկեանի մը ինդրական մեղմացումը, ըսաւ։ Ինձի կը թուի թէ նախամեծարելի է ապրիլ ամբողջ երջանիկ կեանք մը, հոգ չէ որ անոր վախանը հաշուի և անձկութեան վայրկեան մը ըլլայ։ Վատան եղիր, պարոն, թէ՝ ա՛ն եղկելիները որոնց կ՚ուզիք պարտադրել անւոր տանջանքը զոր չեմ գիտեր ի՞նչ մտացնորութեամբ երջանկութիւն կ՚անուանէք, իմ ըսածս պիտի ըսեն ձեզի, եթէ յանձն առնէիք անոնց խորհուրդ հարցնել բանի մը վրայ որ մեծապէս կը շահագրգռէ զիրենք։

— Անոնք ազայ են, ըսաւ Էսբրինօզա արհամարհանքով։ Տղայոց խորհուրդ չի հարցուիր... Կը պատժեն զանոնք, ասով ամէն բան ըսած կ՚ըլլանք։

— Տղա՞ք՝ ը, ո՛րքան չուտ կ՚ըսէք պարոն։ Այդ տղաքը իրաւունք ունին ձեզի ըսելու բանականօրէն թէ դուք և ձեր նմաններն էք ոչ թէ դժբախտաբար անվնաս տղաքներ, այլ կատաղի յիմարներ, զորս հարկ է ճգնել անգիտօրէն ընդհանուրին բարեշնորհ։ Աստուած իմ, պարոն, դուք ի՞նչ բաներու կը խառնուիք։ Ուրեմն թողէ՛ք որ մարդիկ իրենց ուզածին պէս ապրին և մի՛ ջանաք պարտադրել անոնց երջանկութիւն մը, զոր յիրաւի կամ յանիրաւի կը նկատեն անոնք իբրեւ ահարկու դժբախտութիւն մը։

— Այսպէս, պարո՛ն, բաւ էսբրինօզա՝ որ կրկին առաւ իր հանդարտ ու խաղաղ երեւոյթ., կը կարծէ՛ք թէ երջանկութիւնը իր ուզածին պէս ապրելուն մէջ կը կայանայ։

— Պարո՛ն, ըսաւ պատասխանեցաւ Բարէլլան, կը կարծեմ թէ ձեր մարդկութեան և անչափանդրութեան եռեռոյթներուն ներքեւ, ամէն բանէ առաջ ձեր սեփական երջանկութիւնը կը փնտռէք։ Ի՞ սուրեմն, այդ երջանկութիւնը պիտի չգտնէք ձեր երազած գարհուրելի ամրապատութեան մէջ։ Այն ճամբաներուն երկայնքը, ուր անցուցի իմ գոյութեանս ամենամեծ մասը, հնաւանդների ընթացիկ գաղափարներ որոնք հեռանկատ կը տարածուին և կրնան տարօրինակ երեւիլ ձեզի։ Բայց մենք թիւ մը ենք կարծուածէն աւելի քաջամարթ, որ կ՚ուզենք արեւի և կեանքի մեր բաժինը։ Կը նկատենք թէ կեանքը գեղեցիկ պիտի ըլլար եթէ մենք ապրէինք իբրեւ մարդ, մեր եղածին պէս։ Ի՞նչ թէ իբրեւ գիւղական գայլեր, և չենք ուզեր մեր երջանկութեան բաժինը զոհել ափ մը փոքրամոլ տիրաբոյս թագաւորներու, իշխաններու կամ դուքսերու ախորժակին։ Ասոր համար կ՚ըսեմ ձեզի, մի՛ զբաղիք այնքան ուրիշներով։ ապրեցէ՛ք կեանքը ինչպէս որ է, առէք անկէց ինչ որ կարելի է առնել այս կարճատեւ անցքին մէջ։ Սիրեցէ՛ք արեւն ու ասպարները, ամրան տաքը ու ձմրան ձիւները, սիրեցէ՛ք մեռ

— 211 —

ելոցները, ամենայն ինչ զոր ստեղծեալ է Աստուծոյ։ Ապրեցէ՛ք ձեր ուրախութեան համար։ Ինչ որ ալ ըլլայ, ինչ որ ալ ըլլայ, ինչ որ ալ ըլլայ, ապրեցէ՛ք։

— Ինչ ալ ըլլայ, ինչ ալ ըլլայ, ինչ ալ ըլլայ,

ԿԱՐԵՒՈՐ

Թերթիս չրջուն և փարչական պաշտօնեայ Պեսրոս էֆենտի Ն. Վանեան, Աստաբատր, Իզմիրի և Պարտիզակ մեկնած է «Մանզումէի» բաժանորդագրական և գործակալական հայիւներով զբաղելու համար. կը խնդրենք մեր բաժանորդներէն հարկ եղած դիւրութիւնը և բարեացակամութիւնը չզլանալ յիշեալին։

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ ԴԱԼԷՄԵԱՐԵԱՆ

Բերա, մեծ փողոց Աղա Ճամիի դիմաց կարգը, թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր ունեցած փորձառութենէս լիապէս համոզուած եմ որ Դեղարան մը կրնայ յաջողիլ այն պարագային՝ երբ ուղղամտութիւն, ճշտապահութիւն և աչալուրջ հսկողութիւն կը տիրեն ամէն գործառնութեանց մէջ, փութացնելու համար հիւանդին ապաքինումը։

Կը մաղթեմ որ երբէք չհիւանդանք, բայց եթէ երբեք պէտք ունենանք ո և է գեղագրի մը պատրաստութեան, հաճեցէք դիմել մեր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք արուեստին ամենանուրբ պահանջումներու համաձայն գեղերու խըզճամիտ պատրաստութիւն դեղերուն ամենէն ժամը։

Անձնապէս ալ համոզուելու համար այս ճշմարտութեան, կը բաւէ անգամ մը միայն այցելել դեղարանս։

Մեր գաւառացի հայ ազգակիցներուն դարմանումի համար մասնագէտ առաջնակարգ բժիշկներու պէտք ունեցողներուն ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի երբ դիմեն մեր դեղարանը։

Քիչ առենուան մէջ յարգոյ հասարակութեան մօտ գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, սկսած եմ «Եւրոպական» կեդրոններէ ուղղակի բերել տալ դեղերու մթերքը։

Զուիցերիական պատուաստի ժամանում չաբաթը 2 անգամ.

Տրամադրելի վկայեալ հիւանդապահուհիներ

ՊՈՏՔԹ. Հ. ԻՆԿԻԼԻԶԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՄՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Դիտական ամենավերջին մեթոտներով կը դարմանէ հինգև նոր ջերմամիզութիւնը, գժուարամիզութիւնը, սերմնահոսութիւնը, նոյնպէս միզամանի, երիկամունքի և Բրոսթատի հիւանդութիւնները։ Իսկ Գրանկախտի ամէն տեսակները կարճ ժամանակի մէջ հիմնովին կը բուժէ ի հարկէն 606 ի չգործածելով։ Հիւանդ կ'ընդունի, բայց և կիրակի ամէն օր Պահէզ գաբու, Պողոչաճիին դէմ, Սթանպոլ խան, թիւ 13, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։ Հինգշաբթի օրերը ձրի։ 50—10

ՏՔԹ. Գ. ՍՈՒՐԵԱՆ

Բժիշկ Ֆրանսական Հիւանդանոցին և նախկին Տնօրէն-Բժիշկ Ֆրանկախտի հիւանդանոցին

Մ Ա Ս Ն Ա Գ Է Տ

Ֆրանկախտի, արանց և կանանց Ծննդամիզական և վիրաբուժական հիւանդանոցին

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՋՐԻ

Իր երկար փորձառութեան շնորհիւ կարող է կարճ ժամանակէն բուժել ամենահին ջերմամիզութիւնը (կոմմիլիթէա) Ֆրանկախտը, սեմնահոսութիւնը, առնական կարողութիւնը, ի հարկէն եէքարարուժութեամբ և Սէրոմի ներարկումով։

Նոյնպէս կանանց արգանդի հիւանդութիւնները, գայտանի խանգարումները, հոսումները և արանց գժուարամիզութիւնը, բրօսթաթ և միզմանի հիւանդութիւնները և քարերը (աւազախտ) կը բուժէ իր նոր բանիներ գործիքներու միջոցաւ, կատարելով անհրաժեշտ վիրաբուժական գործողութիւնները։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 1-6 (Ը. Ե.) Պաղչէ Գաբու Համիտիյէ-Սէպիլի դէմ Իսթիւնեան դեղարանի վերի յարկը իր մասնաւոր սրահին մէջ։

ՕԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ

ՊԻԼԷՃԻԿ

Պիլէճիկի էն կեդրոն և օդասուն դիրքի մը վրայ հաստատուած վերոյիշեալ օթեակը, զոր իր բոլոր կազմութիւններով լիակատար պանդուխտներու հանգստութիւնը կ'ապահովէ. կը յանձնարարուի բոլոր ճամբորդներու անյապաղ հոն այցելել միայն, ուր պիտի գտնէ նաև պլեսականէն դերազանց դերազանց հիանալի լարան, ամէն լեղուէ թերթերու ճոխ մթերքով մը։ Մաքուր մահճակալ և անզուգական խնամք։ դիներդ 5 ղ։

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ԽԻՍՏ ԿԱՐԵՒՈՐ ՆՈՐԱՄԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՔԹ. Օ. ԿՈՐԵԿԵԱՆ

ՌԱԴԻՕՅԻ ՀԱՄԱՐ, ԱՆԿԼԱՆԱՅԻՆ ՄԱՆԿԱՆԱՑԱՐԱՆԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հիւանդ կ'ընդունի ուրբաթ և կիրակէ զատ մէջ օրերը ցերեկէ վերջ իր բնակարանը Բերա, Թարլա Պաշը, թիւ 12։ 50—13

ԻՕՏ.—Ինչու այլոյն չառ ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և տկարակազմ արդայոց համար։

Որովհետև ան իր մէջ կը պարունակէ կաղդուրիչ Իօտ գործածաւոր վիճակի մէջ, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար այժ չի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ապահիրտիի դեղարանը, Պահէզ Գաբու Ենիի Բօսթանճէ Ճաւտէսի։

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊ. ԹԵՐԹԵՐՈՒ «ԲՈՒՐ ԼԷ ԲԼՕՔԼԸ ՏՕՐԻԱՆ»

Հայկական պանդոկներուն նուիրուած

ԲԱԲԱԿԱԼԼՕ

Աշխարհագրական պատկերազարդ քաղաքական երգիծաթերթ «ԼԸ ՄԱՔԼՆ», «ԼԸ ԹԱՆ», «ԼԸ ԺՈՒՐՆԱԼ» եւն. քաղաքական օրաթերթեր

—

Գաւառական լրագրավաճառներու մասնաւոր զեղչ։ Դիմել Պոլիս, Պալը Ալի Ճամտէի թիւ 72, Եփրատ գործակալութիւն, Սահեան Քիւրքճեանի։

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՋՐԻ

ԱՓՐՈԴԻՏԵԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՌԱԴԻՕՅԻ

ՏՕՔԹԷՕՐ ԳԱՌԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Գիտական վերջին նորութեանց համեմատ առանց ցաւ պատճառելու կը դարմանէ ջերմամիզութիւնը, գիրանկախտը, երազափրձութիւնը, առնական անկարողութիւնը և գժուարամիզութիւնը։

Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պահէզ գաբու, Նէքէրճի Հաճի Պէքիրի անկիւնը, Մէրհամէճեան դեղարանը։

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ ՁՐԻ 30—3

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԹՈՒՄԱՍ

ՅԱՆԶՆԱԿԱՏԱՐ

Եւ հայթայթելիք ամէն տեսակ գիրքերու՝ հայ, ֆրանս, թուրք.

Հասցէ՝ Կ. Պոլիս, Գալաթա Ճառաէսի թիւ 4 Ղեղեր-Դեբրու, Նալը Փաղոյ թիւ 5 Դոքտաճեանցի գրատուն

Ճշդապատուութիւնը լաւագոյնս։ Հնչգրնագրութիւնները ստացուելէ ետքը ամէն տպագրուելիք հոն գրանցուելու համար։ Թուրքերէն գիր թնդրակ

ՏՕՔԹ. Ք. ՃԷՋԿԼԷՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՄՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ԵՒ ՍՈՐՍԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Պեսրական և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, երիկամունքի (պէսպրէք), միզապամիզուշտի բրօսթաթի բորբոքումներ, դէշ դարմանումէ յառաջ եկած ամորձիներու ուռեցքներ, անկարողութիւն, ամուսնութիւն, բրօսթաթի վերաբերեալ բորբոքումներու համար Վիթրի նորանար գործիքով մասած, արգանդի և ձուարաններու ախտրութիւններ։

Դարմանարարար համար սովորական դարմանումներու հետ էլեկթրիք Սալվարսանը երակէն ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դեւրամատչելի գնով։

Բացի Վասէտմանէն, իր դարմանումին առջև գտնուած չլուանդներուն թարախ, մէզը, բուսի սանրեպանական քանաչութիւններ առանց վնասումի։ Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պոլիս, Սէնի Իսթեֆանի ճառաէսի թիւ 4, Հայկ Ալլաֆէրտի դեղարանը։ ՕՐԿՈՒՇԱԹԻ օրերը ձրի։

ՏՔԹ. ՏԻԳՐԱՆ ԹԱՊԱԿ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Նիշլի, Օսման ագէի դաղիճին մօտ, Նանեան տարթմանի իր յարկատարածին մէջ

Արանց և կանանց ինչպէս նաև աղաղոց ամենազգի հին և նոր տիպերը, տասմոքի, ազիլներու, երիկամներու, օրսի ծոցին հիւանդութիւնները ազդեցիկն և ամրիկեան նորագոյն մեթոտներով կը դարմանէ։ Գրանկախտը է անոր հետեւանք բոլոր յաճախ հիւանդութիւնները Սալվարսանի և բոլորովին նոր գրութեամբ Սյոսմինի ներարկումներով կը առուծէ բոլորէ առանց ա՛ և է ցաւի և առանց զբաղումի արդիւք ըլալու։

Որպէսզի ո և է մէջ չի վարակուի թիֆոյդ և դոլերայով, վերջերս Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հնարուած, կիրարկուած և յաջողութեամբ պակուած նորագիւտ միջոցներով պատուաստում ալ կը կատարէ։

Ուրբաթ օրերը մինչև կէս օր ձրի։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆ

ԹԱԳՍԻՄ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՈՆՍՍԼԱԹՈՅԻՆ ԴԷՄ

(ՐԱՆՏԷ ԹԻՒՐՔ)

Այս անգամ Թագսիմ յունական քանսոլաթոյին դէմ կռուած Քաֆէ Թուրքը, զոր ես վարած եմ, ընտանեկան չգեղ երեկոյներու համար ամէն տեսակ մաքրութեան և սպասարկութեան համար վերջին ասպնան հոգ տարած եմ և մանաւանդ Արեւելեան երաշխաւորմամբ մը հետ պայմանաւորուած եմ հեռաւոր անձերէն բաղկացեալ, որոնք Ծննդեան առաջին օրէն սկսեալ ամէն օր մինչև կէս գիշեր ընտիր կտորներ պիտի նուագեն։ Հաչկաւոր քէմէնչէ Անարատ էֆ., ուտի Մըսրլը Իպրահիմ էֆ.. քանոնի Շէմսի էֆ., հանէնտ Միհրդատ էֆ., հանէնտ Յակոբոս էֆ., հանէնտ Էմին էֆ.։

Սքանչելի Տրէէր պիրա։ Դիմերը գոհացուցիչ։

Ընտանիքներու համար մասնաւոր սպասարկութիւն։ Վարձակալ

5—3 ԼԻՆՕՐ ՍԱՌՏԻ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Իրաւաբանական համալսարանի երիտասարդ ուսանող մը, որ նախապէս ուսուցչական զանազան պաշտօններ վարած և տեղեակ է, հայերէն, թուրքերէն, անգլիերէն և ֆրանսերէն լեզուներու, ինչպէս նաև ուսման այլեւայլ ճիւղերու, կը փափաքի Պոլսոյ կամ գաւառներու մէջ ուսուցչական պաշտօնի մը կոչուիլ։ Այս մասին խմբագրութենէս դիմել։

ԻՍԿԻՐԻՍԱՐ ԻՃՐԱ ՏԱԻՐԻՍԻՆՏԷՆ.—

1 ատէա մուշամա գանէբա, 2 մուշամմա զոլիքուգ, 1 սաղրը գաբա, 1 քէօհնէ սաա սօպա, 1 ճամը սօլաղ, 1 սաղբնանէ եաղը թազբմը, 1 գօրբա մաքինաբը մա սօլաղ, 1 տիվար սաաթը, 3 ելէկրան սանտալա, 2 սիկարա բակէվէպէ, 2 ճամբրլ քէօհնէ ճամէվեան լէվկաաբ։

Լեւոն էֆ.-ին գօմիսիոնը Միհրան էֆ. զիմէրքնէ պա իլամ մահբիւմ, պէտէլի բնատան ալաճաղը օլան մալիմ բալ մրգաար մէպալիդին թէէմբի իսթիկամաթը զրմնրնա սէտուն միւմալիէին մալի օլուպ, մահաուզ վէ ֆիւրուսիմը մուգարբէր պալուսան վէ պալատ օրնա ու մրգաաթը գէօմթէրլէն օն պիր գալմ եչեա չէհրի հալը Իսմիրին 18ըներ ճուսա գինիւ պաթուրգա սաաթ 5ին 7է գաաթ Սթանպուլա Պահչէ Դարբասնա ճէլալ պէյ խանբատա պլի միւգայէաէ ֆիւրուսիմ օլուսնամաղլատան, թալիպ օլանլարը եէվմ վէ վաղթը մէկթիւրսէ մահալնաա դալը պուլունամալը Սկիւտար Իբրա Տարէբսինէն իլան օլունուր.

13 Քեանունը սանի 328

ՏՈՒՔԹՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄՆՆԱԳԷՏ ՆԶՔԻ ՀԻՒԱՆԴՐԻԹԵԱՆՑ

Թարգը Բոչկան կամալատարի ակնարանում ... մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած և Քէնէ—Վէնի հիւանդանոցի մէջ երբեւ ... գործածուած և ... ձեռքեանցած ըլլալով, մանաւանդ կը գարմանէ ... հիւանդութիւնները, ... (տոլը) կը չակ ... գործածութեան ... Գրիպ Պոլսոյ մէջ ... Ծանուցանում Քրիպ Ժամի գործիքով կարճ ... հեռաւոր ... թիւսա յատակ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ Գնատոյ Գիլիզէն ... հիւանդութիւնները երակներուն մէջ ... Մեր յարգելի ... ... (Քրիպ) և ... ...